

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»

Н.П. Гагаріна, Н.Є. Олійник

**ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ
У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ
ЇХ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Навчально-методичний посібник

*Друкується за рішенням науково-методичної ради
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»
(від 18 жовтня 2016 року, протокол № 4)*

Кропивницький
2016

УДК 37.373.2
ББК 74.100.5
Г 12

Гагаріна Н.П., Олійник Н.Є. Формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності: [навчально-методичний посібник] / Н.П. Гагаріна, Н.Є. Олійник. – Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2016. – 72 с.

У навчально-методичному посібнику висвітлено проблеми та подано методичні рекомендації педагогам щодо художньо-естетичного розвитку дошкільників. Запропоновано форми методичної роботи з педагогічними кадрами, діагностичні матеріали, конспекти занять з художньо-естетичного розвитку дітей старшого дошкільного віку.

Видання рекомендоване педагогічним працівникам дошкільних навчальних закладів, викладачам та студентам вищих навчальних закладів напряму підготовки «Дошкільна освіта».

Рецензенти:

- Тарапака Н.В. – завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», кандидат педагогічних наук, доцент;
- Черкес Є.В. – завідувач дошкільного навчального закладу (ясел-садка) № 69 «Кристалік» комбінованого типу.

Відповідальна за випуск – Корецька Л.В.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Дослідно-експериментальна діяльність регіонального рівня: досвід дошкільного навчального закладу.....	5
Використання активних та інтерактивних форм методичної роботи – шлях до розвитку творчої активності педагогів.....	18
Висновки.....	23
Додатки.....	24
Рекомендована література.....	71

ПЕРЕДМОВА

«Творчість є діяльністю, в яку людина вкладає немовби частинку своєї душі, і чим більше вона вкладає, тим багатшою стає її душа.»

В.О. Сухомлинський

В епоху державного й духовного відродження України постає проблема розбудови національної системи освіти і виховання, успіх якої значною мірою залежить від рівня підготовки педагогічних кадрів. Модернізація системи професійної освіти України проходить на засадах національної ідеї, нових цілей і змісту навчання, виховання, розвитку нового покоління, починаючи з дошкільного дитинства. Ці зміни істотно впливають на появу іншої логіки розуміння професійної підготовки – як прогностичний процес і наслідок діяльності самого вихователя щодо становлення, створення й розвитку власної особистості. Тому сучасний вихователь повинен оволодіти не тільки теорією й методиками розвитку особистості вихованців, опанувати аналітико-діагностичну діяльність, а й бути здатним до прогнозування власних досягнень та прогресу в саморозвитку. У зв'язку з цим доцільно формувати у вихователів уміння прогнозувати навчально-виховний процес у дошкільному навчальному закладі, що забезпечується передбаченням результатів цілеспрямованого, методично грамотного застосування концепцій національної освіти.

Напрямок підготовки «Дошкільна освіта» посідає вагомим місце в професійній підготовці педагогічних працівників. Сучасний етап розвитку України характеризується становленням нової системи освіти, що орієнтується на входження у світовий освітній простір. Цей процес супроводжується істотними змінами в педагогічній теорії та практиці згідно з вимогами Болонського процесу в національній системі освіти. Педагоги мають бути творчими особистостями, новаторами ідей, постійно підвищувати свою професійну майстерність. Тільки творчий педагог може виховати творчу особистість. Тому на цьому етапі найбільш актуальним завданням методичної служби є розвиток творчого потенціалу педагогів. Реалізувати це завдання можна за умови якісно нових підходів до роботи з педагогічними кадрами. Час примушує нас шукати нові шляхи і форми роботи, які б допомогли педагогам піднятися на більш високий професійний рівень, спонукали їх діяти, творити, шукати, пізнавати, відкривати.

Становлення творчої, активної особистості – важливе завдання сьогодення. У сучасних умовах активна творча особистість повинна вносити прогресивні зміни до суспільного життя, уміти робити вибір, визначати та вирішувати проблеми, бути винахідливою, мати творчу уяву.

В.О. Сухомлинський вважав: «Творчість – це незримі ниточки, які об'єднують серця». Тому тільки спільними зусиллями ми можемо досягти поставленої мети: виховати творчого педагога, який направить усі свої зусилля на розвиток творчої особистості дитини-дошкільника.

Сподіваємося, що запропоновані матеріали допоможуть реалізувати нові підходи в художньо-естетичному розвитку дошкільників та здійсненні дослідно-експериментальної діяльності.

ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОГО РІВНЯ: ДОСВІД ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У зв'язку з прийняттям Закону України від 06.07.2010 року № 2442-VI «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу», упровадженням Державної цільової програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року, постала проблема надання обов'язкової дошкільної освіти всім дітям, які досягли 5-річного віку. Тому була розроблена Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт», яка пропонує орієнтири змістового наповнення освітньої роботи з дітьми, націлює педагогів і батьків на особистісний розвиток дітей за основними напрямками та робить окремий акцент на ігровій і художньо-естетичній діяльності.

Значний внесок у розробку загальної теорії здібностей зробив учений Б.М. Теплов. На його думку здібності існують у постійному процесі розвитку. Тільки завдяки постійним вправам, пов'язаним із систематичними заняттями такими складними видами людської діяльності, як музика, технічна і художня творчість, математика, спорт тощо, ми підтримуємо в собі і розвиваємо далі відповідні здібності [2].

На думку педагога Л.М. Шульги (м. Запоріжжя), малювання – багатонадійна діяльність для виховання почуттів. Передусім тому, що майже всі діти люблять малювати. А ще тому, що це продуктивна діяльність, яка дає дитині змогу відтворити на аркуші паперу світ своїх почуттів і думок. Ось чому головним завданням організації зображувальної діяльності Л.М. Шульга вважає виховання естетичних почуттів, розвиток творчих здібностей, а допоміжним – навчання технічних прийомів [3].

Педагогічна наука й освітянська практика довели, що театралізована діяльність – це один з ефективних засобів соціалізації дошкільника в процесі осмислення ним морального підтексту літературного твору, участі в грі, що створює сприятливі умови для розвитку. Адже колективна театралізована діяльність спрямована на цілісний розвиток особистості дитини, її розкріпачення, самостійну творчість, розвиток провідних психічних процесів; сприяє самопізнанню й самовираженню особистості; посилює адаптаційні здібності, коригує комунікативні якості, допомагає усвідомленню почуття задоволення, радості, успішності, а отже, природній поведінці [1].

Відповідно до наказу управління освіти і науки Кіровоградської обласної державної адміністрації від 01.06.2011 року № 255 «Про проведення науково-педагогічного експерименту регіонального рівня», наказу управління освіти, молоді та спорту Олександрійської міської ради від 20.06.2011 року № 586 «Про проведення на базі дошкільного навчального закладу (ясел-садка) № 25 науково-педагогічного експерименту регіонального рівня» та наказу по дошкільному навчальному закладу № 25 міста Олександрії від 23.06.2011 року № 99 «Про проведення на базі дошкільного навчального закладу науково-педагогічного експерименту регіонального рівня» проводився науково-

педагогічного експерименту регіонального рівня на тему «Формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності» за програмою «Впевнений старт». Тривалість експерименту – 2011-2016 н. р.

Програма «Впевнений старт» своєчасна, сучасна, доступна як педагогам, так і батькам. Моніторинг, проведений з вихователями, показав зацікавленість та готовність педагогів працювати за цією Програмою.

Згідно з цим, основними завданнями педагогів закладу було визначено:

1) формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі підготовки та виконання ними завдань Програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт»;

2) здійснення аналізу навчально-виховних завдань, які ефективно впливають на формування творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку.

Для системності та послідовності проведення експерименту педагогічними працівниками *розроблена система роботи з художньо-естетичного розвитку дітей старшого дошкільного віку під час музичної, образотворчої та театралізованої діяльності (див. схема);* знайдені ефективні шляхи розвитку творчих здібностей старших дошкільників. Робота здійснювалась у декілька *етапів:*

- вивчення теоретичних основ розвитку творчих здібностей у старших дошкільників та вплив музичної, образотворчої й театралізованої діяльності на формування творчої особистості;

- визначення завдань, шляхів, методів та умов формування творчої особистості засобами музичної, образотворчої, театралізованої діяльності;

- визначення особливостей використання елементів інноваційних технологій у процесі музичної, образотворчої, театралізованої діяльності як фактору формування творчої особистості;

- систематизація роботи з формування творчих здібностей у старших дошкільників шляхом використання елементів інноваційних технологій у ході музичної, образотворчої й театралізованої діяльності;

- розроблення тематичного планування занять на рік з розвитку творчих здібностей у процесі музичної, образотворчої та театралізованої діяльності для дітей старшої групи;

- підбір та розроблення ігор і вправ для розвитку творчих здібностей у старших дошкільників;

- розроблення рекомендацій для батьків та вихователів щодо організації ознайомлення старших дошкільників із музичною, образотворчою й театралізованою діяльністю;

- експериментальне дослідження впливу участі старших дошкільників у музичній, образотворчій, театралізованій діяльності на формування творчої особистості.

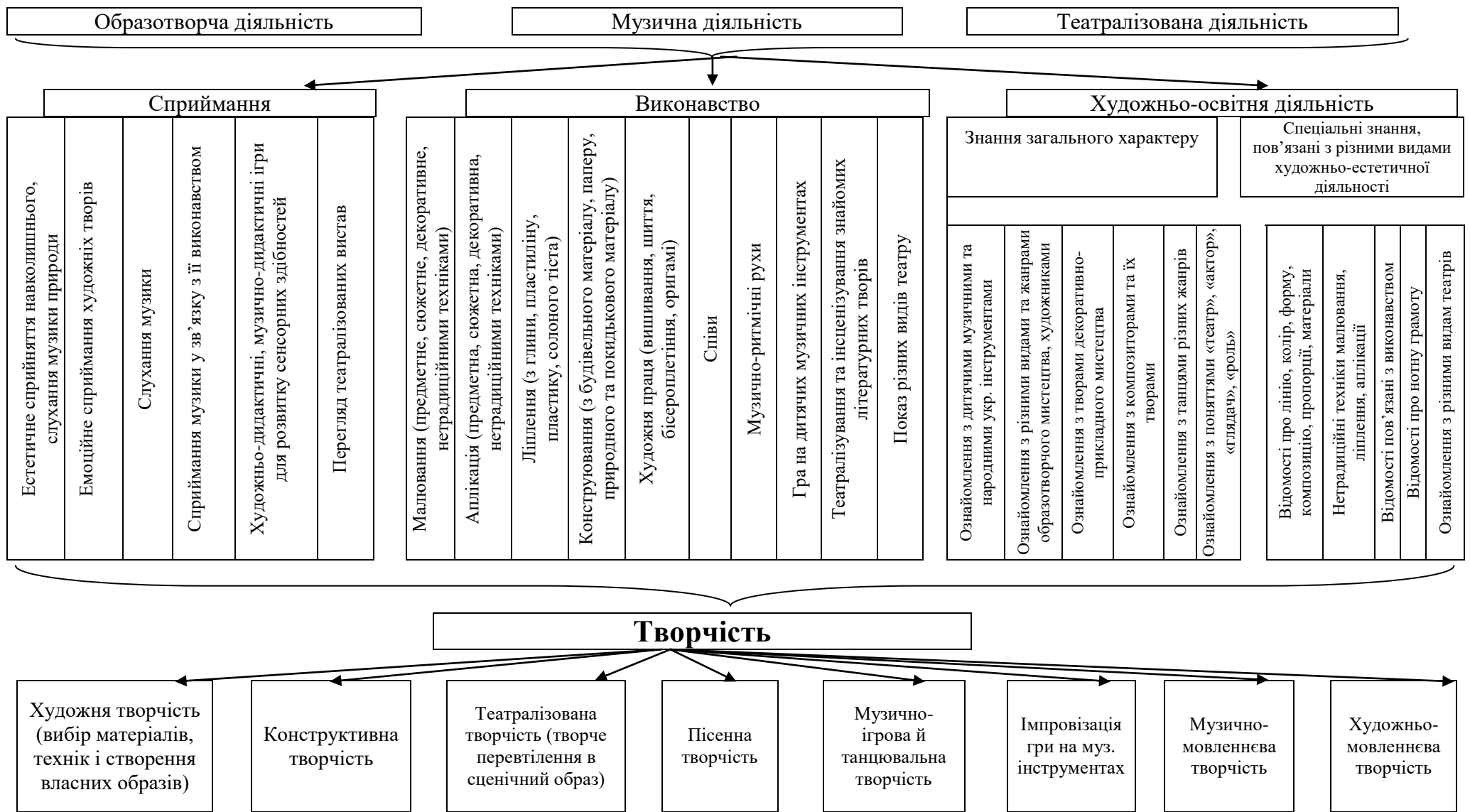

Рис. 1. Система роботи з художньо-естетичного розвитку дітей старшого дошкільного віку

Більш детально з практичною реалізацією матеріалів дослідно-експериментальної діяльності можна ознайомитися на сайті дошкільного навчального закладу № 25 м. Олександрія за посиланням <http://oleksandria-dnz25.edukit.kr.ua/>.

Аналізуючи дослідно-експериментальну діяльність, згідно з програмою експерименту, можемо говорити про результативність наданих методичних рекомендацій для педагогічних працівників, а саме:

Методисту НМЦ управління освіти, молоді та спорту Олександрійської міської ради:

- ознайомити колектив ДНЗ № 25 м. Олександрії з наказом про проведення дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня з проблеми «Формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності»;

- постійно надавати методичну допомогу педагогічному колективу ДНЗ № 25 щодо проведення експерименту.

Завідувачу ДНЗ № 25:

- довести до відома педагогічного колективу сутність та значимість проведення науково-педагогічного експерименту регіонального рівня;

- забезпечити методичний кабінет дошкільного закладу науково-методичною та психолого-педагогічною літературою з проблеми дослідження;

- здійснити матеріальне, медіально-інформаційне забезпечення дошкільного навчального закладу;

- постійно ознайомлювати батьків з результатами проведення дослідно-експериментальної роботи.

- висвітлювати хід експерименту на сайті ДНЗ № 25.

Вихователю-методисту ДНЗ № 25:

- опрацювати положення про проведення науково-педагогічного експерименту регіонального рівня;

- дібрати й опрацювати науково-методичну та психолого-педагогічну літературу з проблеми дослідження для різних категорій педагогічних працівників, укласти каталог;

- провести діагностику готовності педагогічних працівників дошкільного навчального закладу до проведення дослідно-експериментальної роботи;

- регулярно здійснювати тематичне консультування педагогічних працівників з проблеми дослідження та щодо проведення діагностики;

- провести моніторинг рівня взаємодії педагогів ДНЗ і батьків в аспекті визначеної проблеми;

- запровадити нетрадиційні форми роботи з батьками («Школа для майбутніх першокласників», «Засідання клубу за інтересами» та інші форми) для здійснення консультування.

- спільно з членами творчої групи розробити діагностику творчих здібностей для старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності відповідно до Програми «Впевнений старт»;

- здійснити презентацію сучасних технологій формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності (А. Богуш, Л. Шульга, С. Якименко, М. Шуть, Н. Гавриш та ін.) для різних категорій педагогічних працівників дошкільного закладу;
- постійно здійснювати відвідування й аналіз освітнього та повсякденного процесів у дошкільному навчальному закладі з метою перевірки якості впровадження сучасних технологій;
- проводити засідання творчої групи з визначеної проблеми для презентації результатів та інформування про хід кожного з етапів експерименту;
- здійснювати підготовку і видання публікацій за підсумками кожного з етапів експериментальної роботи (розробка програми, плану роботи, конспектів занять, батьківських зборів, тестів, анкет тощо);
- розробити методичні рекомендації щодо впровадження сучасних технологій для формування творчих здібностей у старших дошкільників;
- надавати допомогу педагогічним працівникам в узагальненні матеріалів і впровадженні їх у роботу з дошкільниками;
- постійно здійснювати колективні перегляди різних форм роботи з дошкільниками в процесі їх художньо-естетичної діяльності;
- проводити семінари для вихователів, музичних керівників з проблеми художньо-естетичної діяльності старших дошкільників;
- розробити систему роботи з розвитку творчих здібностей та виявлення обдарованих дітей у ДНЗ;
- підготувати систему художньо-естетичного розвитку дітей старшого дошкільного віку за Програмою «Впевнений старт»;
- створити в дошкільному закладі картинну галерею репродукцій картин художників відповідно до Програми «Впевнений старт».

Практичному психологу:

- опрацювати психолого-педагогічну літературу з проблеми дослідження;
- провести тестування, анкетування вихователів для визначення творчого потенціалу;
- провести консультацію для вихователів з теми «Творчі можливості дитини, як їх виявляти»;
- провести діагностику творчих здібностей у старших дошкільників з метою виявлення обдарованих дітей;
- організувати тренінг для педагогів «Що потрібно обдарованій дитині?»;
- здійснювати психологічний супровід обдарованих дітей;
- провести консультації для батьків: «Роль сім'ї в процесі соціалізації обдарованих дітей», «Розвиток творчих здібностей старших дошкільників у сім'ї»;

– провести з вихователями психолого-педагогічний тренінг «Формування творчої особистості педагога».

Музичним керівникам:

– опрацювати науково-методичну та психолого-педагогічну літературу з питання розвитку музичних здібностей у старших дошкільників, укласти каталог видань;

– дібрати музично-дидактичні ігри для розвитку творчих здібностей у старших дошкільників;

– підібрати твори українського фольклору для використання під час занять з розвитку музичних здібностей у старших дошкільників;

– виготовити матеріали та посібники для діагностики музичних здібностей у дітей старшого дошкільного віку;

– провести діагностику музичного розвитку та музичних здібностей у дітей старших груп;

– розробити систему занять з навчання старших дошкільників музичної грамоти з використанням ейдетики;

– розробити систему занять на ноутбуках для ознайомлення старших дошкільників з музичними інструментами;

– залучати дітей старших груп до гурткової роботи за інтересами з метою розвитку музичних здібностей:

- гурток «Веселі нотки» (вокальний);
- гурток «Наш оркестр» (гра на дитячих музичних інструментах);
- гурток «Веселі черевички» (хореографічний).

– розробити перспективне планування гурткової роботи на рік на електронних носіях.

– провести консультації для батьків: «Роль родини в музичному розвитку дитини», «Яку музику повинні слухати діти»;

– започаткувати проведення з батьками засідань клубу за інтересами «Співоча родина»;

– щороку проводити фестиваль дитячої творчості «Сузір'я талантів», де показувати кращі напрацювання за навчальний рік.

Вихователям старших груп:

– опрацювати науково-методичну та психолого-педагогічну літературу з питання розвитку творчості у старших дошкільників в образотворчій та театралізованій діяльності;

– підібрати репродукції картин художників відповідно до Програми «Впевнений старт» та зробити міні-виставки в групах відповідно до пори року;

– створити в групах художньо-естетичні модулі, театральні, музичні та конструкторсько-будівельні осередки;

– здійснити діагностику рівня розвитку образотворчої та театралізованої діяльності експериментальної і контрольної груп;

– залучити до гурткової роботи художньо-естетичного спрямування всіх вихованців старших груп:

- гурток «Олівець-малювець» (нетрадиційні техніки малювання);
- гурток «Оригамі»;
- гурток «Маски» (театральний).

– Розробити систему занять по ознайомленню старших дошкільників з картинами художників з використанням методів ТРВЗ.

– проводити екскурсії з дітьми старших груп до міського краєзнавчого музею й міського будинку культури для ознайомлення з виставками картин міських художників, а також міським театром;

– щокварталу вихователю старшої групи проводити для педагогів ДНЗ майстер-клас «Нетрадиційні техніки малювання»;

– вихователю старшої групи проводити для педагогів ДНЗ майстер-клас «Ліплення із солоного тіста» раз у квартал;

– активізувати роботу з батьками щодо розвитку творчих здібностей у старших дошкільників, залучати їх до участі у святах та розвагах;

– започаткувати для батьків роботу клубу за інтересами: «Творча майстерня», «Літературна світлиця»;

– оформити портфоліо дітей старших груп.

Упродовж експерименту педагогічним працівникам закладу надавались якісні консультації, котрі орієнтували педагогів та батьків вихованців щодо розкриття проблеми експерименту. Орієнтовані теми консультацій:

Для вихователів дошкільних навчальних закладів:

1. Психологічний супровід обдарованої дитини старшого дошкільного віку.

2. Творчі можливості дитини: як їх виявити.

3. Педагогічні умови підтримки обдарованості дошкільників.

4. Світ мистецтва – світ добра і любові.

5. Нетрадиційні техніки малювання – стимул до творчості.

6. Значення театрального мистецтва і театралізованої діяльності для дітей дошкільного віку.

7. Використання театру і театралізованої діяльності в практиці роботи ДНЗ.

8. Як розвинути емоційне ставлення до театру в дітей старшого дошкільного віку.

9. Як сформулювати загальні уявлення про діяльність акторів у старших дошкільників.

10. Організація театралізованої діяльності в старших групах ДНЗ.

11. Місце і роль мовленнєвої творчості в межах художньо-мовленнєвої діяльності старших дошкільників.

12. Розвиток словесної творчості.

13. Види театралізованої діяльності.

Для музичних керівників дошкільних навчальних закладів:

1. Проведення діагностики музичних здібностей старших дошкільників.

2. Музично-дидактичні ігри та їх значення в розвитку музичних здібностей дошкільників.

3. Розвиток музичного сприймання дошкільників як засіб формування творчої особистості.

4. Розвиток творчості дитини засобами музичної діяльності.

5. Розвиток музичних здібностей засобами українського фольклору.

6. Чарівну силу музики – дітям щодня.

Діагностика розвитку творчих здібностей у старших дошкільників дала змогу розставити акценти в діяльності. Перед педагогами постало завдання: дати дошкільникам знання загального та спеціального характеру відповідно до програми «Впевнений старт», паралельно даючи завдання та пропонуючи ігри на розвиток творчої уяви, фантазії, креативного мислення. А вже на основі отриманих знань, умінь і навичок розвивати різні види творчості (художню, конструктивну, танцювальну, пісенну, художньо-мовленнєву та ін.). Діагностика показала, що дітям дуже важко засвоїти знання про художників і їх картини, композиторів і їх твори, назви музичних інструментів. Дошкільники виявили недостатні знання про театр та театральні професії. Найбільшу складність викликали завдання творчого характеру («Придумай і покажи казку», «Поміркуй і намалюй», «Домалюй картину», «Я – майбутній конструктор» тощо).

Перед педагогами дошкільного закладу постала задача: як ознайомити дітей з картинами відомих художників (більше 70), щоб вони їх не просто запам'ятали, впізнавали, а й могли висловити свої враження, думки. Оскільки традиційні методи не давали бажаних результатів (діти плутали художників, назви картин, швидко втомлювалися, були замкнутими і боязкими), то в нагоді стала технологія Г.Альтшуллера «Теорія розв'язання винахідницьких завдань».

Подача нового матеріалу в ігровій формі, використання методів і прийомів ТРВЗ дали позитивні результати. Виявилось, що дітям посильні прийоми винахідництва, методи психологічної активізації творчого процесу, за допомогою яких заняття – це пошук, проблеми, знахідки, винаходи, ланцюжки запитань.

Одним із перших кроків було проведення екскурсії до музею, де проходила виставка картин місцевих художників. Другим – створення в дошкільному закладі картинної галереї репродукцій картин видатних світових і українських художників, де діти мали б змогу милуватися творами мистецтва, висловлювати свої думки й враження від побаченого. Третім кроком стало розроблення нових дидактичних ігор, прийомів, схем для кращого запам'ятовування імен митців і назв картин.

Варто відзначити, що результатом систематичної роботи став методичний посібник «Система роботи зі старшими дошкільниками по ознайомленню з картинами видатних художників» (автор: вихователь О. Ревенець). З окремими складовими напрацювань вихователів можна ознайомитись у Всеукраїнському часописі для керівників музичної, театральної, хореографічної, образотворчої

діяльності дітей «Дитячий садок. Мистецтво»
<http://www.osvitaua.com/newspapers/>.

Найбільшим досягненням можна вважати засвоєння дітьми всіх репродукцій, проведення досліджень за допомогою різних аналізаторів, складання неймовірних розповідей, висловлення креативних думок.

Одним із засобів вираження свого «Я» є образотворча діяльність. Досить ефективним стало використання нетрадиційних технік під час занять з образотворчого мистецтва, наприклад: пальчиковий живопис, друкування, штампування, свічкографія, ниткографія, плямографія, монотипія, набриски, видування, тиснення на фользі та ін.

На заняттях з ліплення педагогами дошкільного закладу використовується пластилінографія на картоні, тістопластика (ліплення із солоного тіста). Тісто є більш пластичним матеріалом, тому формувати та розфарбовувати з нього різноманітні фігурки куди простіше, ніж з пластиліну. Для старших дошкільників практикується проведення занять з використанням нетрадиційних технік аплікації: за допомогою аплікацій з вати діти роблять пухнастих, об'ємних звірів, сніг, хмари, вата підфарбовується аквареллю або гуашню; аплікація з піску або солі, аплікація з крупи (техніка «посипання» і техніка «втискування»), квілінг.

У нетрадиційних техніках малювання, ліплення, аплікації закладені колосальні виховні резерви і великі педагогічні можливості, які впливають на художньо-естетичне та образно-просторове сприйняття навколишнього світу, на розвиток творчості старших дошкільників. *Вихователем Л. Кіян розроблена система занять для старшої групи з використанням елементів казкотерапії на основі казок В. Сухомлинського та ліплення з солоного тіста, а вихователем О. Ткач - система занять з теми: «Краса навколишнього світу» з використанням нетрадиційних технік аплікації (квілінгу).* Орієнтовний приклад діагностики образотворчої діяльності наведено в додатках (Додаток 5).

З метою здійснення художньо-естетичного розвитку творчих здібностей старших дошкільників заслуговує на увагу проект «Творчі родзинки кожної дитинки» вихователя І. Кримської: Еколого-естетичний розвиток – один із видів ефективного розвитку творчих здібностей дітей.

Діагностика показала недостатній рівень знань про ткацтво, килимарство, гончарне ремесло. *Отже, творчою групою педагогів розроблено цикл занять з художньої праці на тему: «Кераміка», «Керамічний посуд», «Чудові іграшки», «Килимарство», «Ткацтво» і «Чудові килимки».* Хлопчики працювали, як справжні гончарі, а дівчата – як майстрині: ткали гарні килимки для ляльок. Батьки із задоволенням підключалися до роботи: знаходили цікаву інформацію про різні види ужиткового мистецтва, виготовляли рамки для ткацтва. Показником досягнутих здобутків є проект «Таємниці народних ремесел».

На перших заняттях та під час попередньої роботи діти дізналися про історію виникнення килимарства, ткацтва, гончарства, а на наступних – втілювали свої знання на практиці. Це і виготовлення керамічного посуду з пластиліну, з солоного тіста, народних іграшок, плетіння килимів спочатку зі

смужок кольорового паперу, а потім з ниток. На заключному занятті «Ярмарок майстрів» діти презентували вироби та побачили результати своєї роботи.

У ході експерименту детально досліджено процес розвитку творчих здібностей старших дошкільників та виявлено найбільш ефективні засоби його активізації. А оскільки найкраще творчі здібності дітей виявляються в грі, яка є провідним видом діяльності дітей дошкільного віку, то доцільним є використання ігор для розвитку творчого мислення, уяви та фантазії (методи РТУ та ТРВЗ, ейдетичні вправи тощо) і театралізованих ігор (на розвиток виконавських вмінь і формування засобів емоційно-образної виразності) у навчально-виховному процесі.

Відзначимо, що одним із ефективних засобів впливу на розвиток творчого мислення і уяви та удосконалення знань дітей про театр і виконавські вміння в ході театралізованої діяльності є використання елементів інноваційних технологій, які впроваджуються в систему роботи з розвитку творчості в дітей старшого дошкільного віку.

Особливе місце театралізована діяльність займає на заняттях з англійської мови в старших дошкільників (наприклад, робота гуртка «Step by step», керівник Н. Яценко). Щоб перетворити процес навчання на ефективний, цікавий і творчий, навчання здійснюється через гру та уроки театру. Так, розуміючи сюжет казки «Turnip» (ріпка), діти вимовляють фрази з інтонацією прохання про допомогу; емоційно забарвленими є діалоги під час драматизації казки «The Bun» (Колобок). Усе це співвідноситься з розумінням тексту та включає узгодження власних дій з діями інших дітей. Така природність і динаміка мовлення може бути досягнута тільки за умов гри. Граючи, діти вірять в те, що вони живуть у лісі, працюють на городі, відвідують крамниці тощо. У розвитку й відображенні фактів і подій оточуючого життя величезна роль належить уяві. Саме силою уяви створюється ситуація гри, образи, відтворені в ній, можливість співвідносити реальне, звичайне з видуманим, що робить гру привабливою, тому діти і люблять її. Якщо дітям подобається роль, вони швидко перевтілюються в образи.

Важливу роль у спектаклі відіграє музика, яка надає емоційне забарвлення сюжету. Діти вчаться слухати музику. Іноді музичні фрагменти співпадають з танцювальними рухами та окремими фразами.

Отже, мистецтво театру під час вивчення англійської мови формує комунікативну компетенцію, тренує пам'ять, вчить виражати свої почуття у словах, жестах, міміці, інтонації, дозволяє вирішувати освітньо-виховні завдання, виявляє рівень художньо-естетичного сприйняття, знання, навички, здобуті раніше в умовах спеціального навчання.

Використання елементів ТРВЗ і РТУ допомагає дітям розвинути творчу уяву, мислення, здатність до творчих перевтілень, впевненість у своїх силах. Користуючись методом морфологічного аналізу, перед дітьми ставиться завдання створити нові неіснуючі театральні професії, тварин тощо. У результаті отримуються цікаві дитячі розповіді про неіснуючих істот. Наступним кроком є проведення різноманітних ігор, таких як «Біном фантазії»,

«Що і навіщо», «Що було б, якби...», які спонукають дітей до фантазування. Під час вивчення вірша чи переказу казки, яка розігрувалась дітьми, користувались методом символічної синектики, де діти за схемами і знаками відтворювали зміст художнього твору, краще запам'ятовуючи послідовність подій.

Вправи з розвитку емпатії допомагають дітям шляхом перевтілення краще передати почуття, настрої театрального героя чи персонажа. Наприклад, на закріплення знань про театральні професії проводити гри типу «Я – актор», «Я – режисер» тощо.

Під час розвитку творчих здібностей педагогічні працівники дотримувались послідовності поетапного навчання. Так, на першому етапі намагалися навчити дітей знаходити і розв'язувати суперечності, не боятися негативного в об'єкті чи явищі. Формували вміння бачити світ у взаємозв'язку його компонентів. Прикладом є гра «Добре - погано», де діти виділяють позитивні і негативні якості предметів, явищ: «Театр добре, бо можна відвідати цікаві вистави. Театр погано, якщо в ньому грають ролі неталановиті люди» тощо.

На другому етапі ставили завдання навчити дітей «оживляти» предмети чи явища, наділяти одними якостями інших, і навпаки. Наприклад, пропонували уявити, що хатинка на курячих ніжках здатна бігати, як людина, або за допомогою методу каталогу переносили властивості з будь-якого неживого об'єкта на живий: м'яч (круглий, веселий, швидкий) – актор. Діти міркували: круглий актор – це той, що грає роль Колобка; актор, який має круглий животик. Веселий актор грає веселі ролі, має добру вдачу. Швидкий актор швидко рухається по сцені, швидко розучує свої ролі.

Третій етап – це розв'язання казкових завдань і придумування казок, у ході якого діти склали позитивне закінчення казки на основі вже відомих. Наприклад, придумування до казки «Колобок» кількох варіантів щасливого закінчення, щоб Колобка не з'їла хитра Лисиця. Аналогічно поміркувати над тим, як могли б урятуватися й інші казкові герої: Півник, Козенята та інші.

Четвертий етап – вміння знаходити нестандартні рішення різних життєвих ситуацій. Наприклад, перед виступом з повітряними кульками одна з них луснула. Не слід засмучуватися. Поміркуй чи можна її замінити.

Отже, система роботи з розвитку творчої уяви в старших дошкільників у ході театралізованої діяльності формує культуру мислення, мовлення, спрямована на розвиток творчої впевненої в собі.

З метою формування художньо-естетичних здібностей дошкільників доцільним є використання ейдетичних прийомів у процесі театралізованої діяльності. Так, наприклад, у ході ознайомлення з театральним костюмом проводили з дітьми гру «Про який театральний костюм ти подумав, торкнувшись цієї картини?» з використанням тактильних карток. У грі «Почув звук – скажи, що відбувається на театральній сцені» відбувається розвиток не тільки слухових асоціацій, а й формується творча уява та мислення. Наступним

кроком є складання дітьми асоціативного ланцюжка з театральних слів та вміння обґрунтувати свої думки.

Використання в роботі друдлів сприяє розвитку творчих здібностей та гнучкості мислення. Так, наприклад, показуємо дітям певний друдл і кажемо: «У мене є така картинка. Я подумала: театральна афіша. Чому? А про що подумали ви?». Крім розвитку асоціативного мислення, у цій грі закріплюються знання про театр та театральну термінологію.

Ейдетика створює широкий «ігровий майданчик», надаючи безмежні можливості для розвитку дитячої уяви та використання набутого досвіду в театральній діяльності.

Отже, використання елементів інноваційних технологій значно полегшує процес засвоєння дітьми знань про театр, сприяє формуванню творчої уяви й мислення в дітей старшого дошкільного віку, засобів емоційно-образної виразності та художньо-мовленнєвих виконавських умінь, позитивно впливає на розвиток здібностей до творчого перевтілювання. Колективом педагогічних працівників закладу розроблена система роботи з формування творчої особистості в процесі театралізованої діяльності, яка презентована у вигляді тематичного планування (див. таблицю).

Тематичне планування з розвитку творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку в процесі театралізованої діяльності

№ з/п	Місяць	Тема заняття	Мета
1.	Вересень	«Захоплюючий світ театру»	Ознайомлення з театром як видом мистецтва
2.	Жовтень	«Подорож театром»	Театр як культурна установа
3.	Листопад	«Чарівники театру»	Формування уявлень про діяльність акторів
4.	Грудень	«Таємниці театральних професій»	Ознайомлення з театральними професіями
5.	Січень	«Посвята в глядачі»	Правила поведінки в театрі
6.	Лютий	«Ми – актори»	Уміння визначати емоційні стани за допомогою рухів, жестів, міміки та інтонацій; передавати образ
7.	Березень	«Салат із театральних казок» (казкотерапевтичне заняття)	«Аутотренінг» (уміння концентрувати увагу на власних групах м'язів; спостереження за власними відчуттями – напруга-розслаблення; розширення уявлень про власні емоції та їх зв'язок з фізичним станом)
8.	Квітень	«Подорож до Країни англійської мови» (казка «Теремок» на англійській мові)	Уміння перевтілюватися в персонажа, обігравати ролі, будувати діалоги англійською мовою

9.	Травень	«Таємниці театру» (інсценізація казки «Колобок», підсумкове)	Закріплення знань про театр, використання набутих знань протягом року в ході занять
----	---------	--	--

Аналізуючи результативність упровадження розробленої системи, можна сказати, що динаміка досягнень є позитивною. Порівняльний аналіз результатів діагностування на початку та в кінці навчального року продемонстрував значне їх покращення. Також було визначено рівень знань дітей про театр, театральну термінологію, рівень сформованості художньо-мовленнєвих виконавських умінь, розвиток здібностей до творчого перевтілення, вміння запам'ятовувати сценічну послідовність; здійснено діагностику виразності жесту, володіння пантомімічними засобами виразності та розвитку продуктивної уяви.

Систематична робота з театралізованої діяльності шляхом використання елементів інноваційних технологій показала, що в дітей значно підвищився рівень знань про театр, театральну термінологію. Під час акторських тренувань, ігор, занять діти оволоділи засобами образної виразності, навчилися розуміти свій емоційний стан та стан інших, підвищився рівень акторських здібностей. Результатом цієї роботи є проведення підсумкового заняття «Таємниці театру», на якому діти показали свою майстерність під час показу вистави англійською мовою «Колобок» – «The Bun».

Театралізована діяльність у дошкільному віці є одним з найефективніших засобів педагогічного впливу на розвиток творчої особистості дитини. *Результатом такої роботи став методичний посібник «Формування творчої особистості в процесі театралізованої діяльності старших дошкільників шляхом використання елементів інноваційних технологій»* (автор: вихователь Н. Яценко), який налаштовує педагогів на системність та пошук творчих підходів під час організації театралізованої діяльності.

Приклад здійснення діагностики рівня умінь з театралізованої діяльності дошкільників наведено в додатках (Додаток 3).

Музичний керівник Л. Ємеліна розробила методичний посібник *«Ознайомлення старших дошкільників з музичними інструментами та творами композиторів-класиків шляхом використання ІК-технологій»*. Ця робота проводилась у вигляді міні-занять як гурткова. Розвитку музичних здібностей, творчості й фантазії у дітей старшого дошкільного віку сприяє й проведення нетрадиційних музичних занять з використання елементів *інноваційних технологій*:

- заняття з використанням елементів ейдетики «В гостях у королеви Музики»;
- заняття з використанням музикотерапії «Мандрівка морем»;
- заняття з використанням ІКТ «Музична подорож казкою «Лускунчик», «Таємниці морських глибин» та ін.

Окремими матеріалами музичний керівник ділилася під час участі в конференціях і семінарах, зокрема у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Навчально-дослідницька діяльність дітей: досвід організації,

дидактичні напрацювання, особливості формування навчально-дослідницьких умінь» (9-10 квітня 2014 року, режим доступу: http://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/4795/394836/sitepage_87/files/zbirnik_tez_2014roku.pdf). Приклад діагностики музичного розвитку дошкільників наведено в додатку 4.

З роботою дошкільного навчального закладу можна ознайомитись детальніше, переглянувши відеоматеріали <https://www.youtube.com/watch?v=uQma7Sz7OK0>.

ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ ТА ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ – ШЛЯХ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІВ

Одним із найоптимальніших шляхів організації освітнього процесу є впровадження інтерактивних методів. Під ними розуміємо взаємозалежну спільну діяльність усіх учасників освітнього процесу, де панує атмосфера співпраці для спільного розв'язання проблем.

Інтерактивна модель навчання орієнтує учасників процесу на тотальний прояв творчої активності, відкрите спілкування, колективне напрацювання стратегії та координацію спільних дій.

Структура інтерактивного процесу навчання:

- Вступна частина:
 - уведення в проблему, викладення певної інформації про неї;
 - сприйняття та усвідомлення головної мети.
- Технологічна частина:
 - розподіл учасників процесу на групи, команди, сектори тощо;
 - отримання учасниками необхідних ресурсів (бланків, канцтоварів, ПК, реквізитів тощо);
 - сприйняття членами мікрогруп встановленої для них мети.
- Основна частина – робота в мікрогрупах, спрямована на досягнення визначеної мети.
- Звітна частина:
 - підготовка мікрогрупами здобутих під час виконання завдання або справи результатів у вигляді доповіді, презентації, творчого виступу, концертного номеру, листівки, пам'ятки тощо.
- Рефлексія:
 - узагальнення й усвідомлення учасниками процесу інтерактивного навчання отриманих результатів;
 - індивідуальне кодування досвіду за допомогою символічних схем, малюнків, образів, фрагментів занять з метою перенесення його у власну професійну діяльність.

Саме активні та інтерактивні форми методичної роботи полегшують процес набуття педагогами нового досвіду, сприяють засвоєнню нових знань, розвитку активності, ініціативності, творчості кожного вихователя, поліпшують емоційний фон спілкування.

Пропонуємо різноманітні види активних та інтерактивних форм методичної роботи для розвитку творчого потенціалу педагогів.

Активні форми	Інтерактивні форми
Методичний фестиваль	Творча лабораторія
Методична панорама	Калейдоскоп творчих майстерень
Методичний міст	Презентація творчих майстерень
Проблемний стіл	Педагогічний парламент
Методичні посиденьки	Рольова гра
Проблемно-аналітичні бесіди	Ділова гра-стратегія
Педагогічний консиліум	Педагогічний фрістайл
Методичний ринг	Тренінг-панорама
Диспут	Ігровий тренінг
Дискусія	Вітальня педагогічної майстерності
Ділова гра	Піраміда знань
Прес-конференція	Ігрове моделювання
Методичний аукціон	Обсерваторія педагогічних ідей
Педагогічна студія	Проблема по колу
Педагогічні майстерні	Командний ланцюжок
Майстер-клас	Педагогічна реклама
Педагогічний турнір	Колаж інтересів
Педагогічний КВК	Педагогічний синквейн
Банк педагогічних ідей	Відкритий мікрофон
Брейн-ринг	Сам собі режисер
Клуб творчих зустрічей	Судова справа
Круглий стіл	Гаряча лінія
Ярмарок методичних ідей	Мозковий штурм
Педагогічний відеосалон	Поле чудес
Творчий звіт	Щасливий випадок
	Метод кейсів
	Критерійний покер

Використання активних форм методичної роботи, реалізація інтерактивної моделі навчання дасть змогу розв'язати комплекс провідних завдань методичної служби:

- розвиток творчого потенціалу педагогів дошкільного навчального закладу;
- удосконалення комунікативної компетентності педагогів;
- систематизація і конкретизація професійних знань;
- практичне відпрацювання певних умінь і навичок вихователів;
- активне використання активних та інтерактивних методів у роботі з дітьми.

Уся методична робота спрямована на забезпечення творчого характеру педагогічної праці, стимуляцію пошуку, творчої активності вихователів, упровадження інноваційних технологій, передового педагогічного досвіду з метою якнайповнішого забезпечення інтересів дитини.

За допомогою відповідних методів педагогічної діагностики проводиться аналіз навчального процесу та визначається його ефективність

(результативність). При цьому керівник (завідувач), вихователь-методист на підставі діагностичних даних мають зорієнтуватись на проведення внутрішньої чи зовнішньої корекції навчального-виховного процесу, підтвердження й заохочення успішних результатів, планування наступних етапів навчального-виховного процесу, покращення умов дошкільної освіти тощо. Таким чином здійснюється моніторинг якості навчально-виховного процесу в дошкільному закладі.

Моніторинг не лише фіксує поточний стан освітнього процесу на заданому часовому проміжку, але й сприяє **прогнозуванню** подальших тенденцій його розвитку та внесенню відповідних коректив, що створює передумови для вдосконалення дошкільної освіти. Діагностика (від грецьких «dia», «gnosis» – розпізнавальне пізнання) як функція моніторингу виявляється у вигляді перевірки рівня знань і вмінь у порівнянні з попередніми досягненнями, а особливо потенційних можливостей дошкільників за допомогою різноманітних засобів дослідження досягнутого стану системи освіти, виявлення проблем, чинників, відхилень від певних норм і стандартів. Завершальним етапом реалізації моніторингової діяльності є прийняття управлінських рішень, спрямованих на усунення небажаних наслідків для поліпшення якості дошкільної освіти.

Для результативності здійснення моніторингових досліджень та покращення якості навчально-виховного процесу в ДНЗ вважаємо за доцільне провести низку науково-практичних семінарів, методичних об'єднань тощо, де розглянути такі питання:

- Методика та технологія моніторингових досліджень в освітній галузі.
- Організація проведення моніторингового дослідження стану дошкільної освіти в Україні.
- Управління дошкільною освітою: проблеми, шляхи їх вирішення та перспективи розвитку системи.
- Методика реалізації моніторингу якості освіти в сучасному дошкільному навчальному закладі.

Поширенню інформативної компетентності педагогічних працівників щодо забезпечення якісного навчально-виховного процесу сприятимуть такі **масові форми роботи:**

- **Наради, конференції.**

Доцільно послуговуватися різними видами нарад і конференцій:

- *інструктивно-методичні наради* (розглядають шляхи, способи, методи, прийоми як тактику впровадження програм розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку);

- *науково-практичні конференції* (орієнтовні теми загального погляду на стратегічні напрями, прогнозування результатів, вироблення поетапного руху, внесення коректив на основі наукових висновків та практичних спроб);

- *педагогічні читання* (підбір публікацій щодо впровадження моніторингу, визначення якості, здійснення діагностики в системі дошкільної освіти).

- **Семінари.**

- *Семінар теоретичний* «Шляхи зростання науково-теоретичної підготовки педагогів в умовах особистісно орієнтованої моделі дошкільної освіти», «Здійснення дослідно-експериментальної роботи в системі дошкільної освіти в умовах ДНЗ»;

- *семінар-практикум* може мати кілька засідань, де наскрізно розглядається питання якості дошкільної освіти;

- *проблемний семінар* покликаний обговорити вузьке питання з теми «Характеристика, особливості та етапи проведення моніторингової діяльності»;

- *науково-методичний семінар* аналізує тактичні підходи до реалізації окремих чи комплексних завдань моніторингу, спираючись на наукові надбання та зіставляючи їх з традиційними позиціями. Можна розраховувати на позитивні результати, якщо передбачити відповідну підготовленість педагогічного колективу до активного обговорення, відстоювання своїх поглядів (прийом виконання «домашніх» завдань).

Перед семінаром шляхом анкетування, опитування, бліц-інтерв'ю корисно означити коло актуальних тем з метою визначення поінформованості педагогів про моніторингову та дослідно-експериментальну діяльність, ставлення до цих процесів, обізнаності щодо них та відповідної інструктивно-нормативної документації, визначення мотивації роботи в умовах модернізації дошкільної освіти, власного бачення змін та прогнозування результатів, вивчення професійної діяльності, рівня компетентності педагогів, вияву професійних запитів і потреб.

- **Психологічний практикум:** «Мотивація педагогічних змін у моїй роботі», «Що дасть мені самомоніторинг діяльності для кар'єрного зростання», «У чому сутність самомоніторингу та моніторингу в підвищенні якості професійної діяльності».

- **Навчальний тренінг** передбачає оволодіння теоретичними, а частіше практичними професійними знаннями, навичками щодо моніторингової діяльності.

- **Методичні об'єднання.** Як правило, вони організовуються за ознакою категорійності педагогічних працівників, а серед вихователів – за ознакою рівня дидактичних умінь.

Окрім масових форм підвищення культурно-освітнього та фахового рівня педагогів, звертаємося до індивідуальних та групових.

- **Самоосвіта.** Для ефективності процесу самоосвіти корисно групові чи колективні форми роботи наповнити таким змістом, який був би інформаційно і мотиваційно відправним для процесу професійного вивіщення: післядипломна педагогічна освіта, індивідуальні завдання, творчий звіт, атестація, стажування, взаємовідвідування, консультування тощо.

- **Групові форми** методичної роботи: індивідуальні методичні консультації, проблемна бесіда; методичний діалог; методичні посиденьки; аналіз конкретних ситуацій; дискусійний клуб; освітянські вечорниці; круглий стіл; літературні світлиці; педагогічні консиліуми; «проблемні» столи.

Професійну компетентність вихователя дітей дошкільного віку розуміємо як результат загальної і професійної освіти, де рівень підготовленості фахівця дозволяє прогнозувати, планувати, проектувати професійне самовизначення і самозбагачення, допомагає знаходити шляхи вдосконалення в особистому житті і професійній діяльності, прагнути до більш високих щаблів професіоналізму.

Для різнобічного розвитку дітей дошкільного віку вихователям необхідна **сформованість педагогічних умінь** для здійснення продуктивної педагогічної діяльності (конструктивних, організаторських, комунікативних, гностичних, прогностичних, діагностичних, проєктивних).

У ракурсі професійної підготовки фахівців в умовах навчання у ВНЗ, системі післядипломної освіти необхідно загострити увагу на розвитку педагогічних здібностей вихователя: організаторських, дослідницьких, перцептивних, сугестивних, комунікативних, дидактичних, інформаційно-медіальних.

Систематичне відстеження, аналіз, оперативне втручання і корекція результатів, дає можливість більш повно реалізувати завдання підготовки компетентного фахівця в дошкільній ланці освіти. Інструментарій моніторингової діяльності поєднує соціологічні, психологічні й педагогічні методики. Базовий діагностичний набір включає тести, дослідження мотивації суб'єктів моніторингової діяльності, моніторингові карти, завдання для діагностики рівня сформованості ключових компетентностей, анкети для педагогів дошкільних закладів, управлінців, інструкції для опрацювання результатів, таблиці узагальнення даних.

Зазначимо, що результативність моніторингу зростає, якщо суб'єкти моніторингової діяльності планомірно здійснюють самооцінку власної діяльності на основі системи науково обґрунтованих параметрів і критеріїв.

ВИСНОВКИ

Творча педагогічна діяльність педагога – складний безперервний процес його професійної самореалізації. Тому важливе завдання методичної служби дошкільного навчального закладу – всебічно сприяти розвитку творчого потенціалу педагогів, ефективність якого значно підвищиться, якщо використовувати активні та інтерактивні форми методичної роботи, залучати вихователів до вивчення і впровадження в навчально-виховну роботу з дошкільниками елементів інноваційних технологій.

Кожен педагог, який прагне до вдосконалення навчально-виховного процесу, повинен перебувати в постійному творчому пошуку, у постійному експериментальному дослідженні. Важливим для вихователів є усвідомлення перспектив свого професійного розвитку в процесі інноваційної педагогічної діяльності, готовність до творчого, новаторського пошуку в педагогічній діяльності, адже педагог-практик – самостійний конструктор своєї діяльності.

Практика показує, що для розвитку творчого потенціалу педагогів дошкільного навчального закладу необхідно:

- здійснювати моніторинг розвитку творчого потенціалу педагогів;
- широко використовувати активні та інтерактивні форми методичної роботи;
- активно залучати всіх педагогів до різноманітних форм методичної роботи;
- зацікавлювати педагогів інноваційними технологіями;
- створювати умови для самоосвіти;
- створювати сприятливий психологічний клімат у колективі для здійснення інноваційної, експериментальної діяльності.

Отже, запропоновані елементи системи роботи педагогічного колективу дошкільного навчального закладу (ясла-садок) № 25 м. Олександрія з проблеми **«Формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності»** допоможуть реалізувати нові підходи в руслі сучасних освітніх технологій.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Презентація творчих майстерень з елементами ігрового тренінгу «Від творчого педагога до творчої дитини»

Н. Олійник,

вихователь-методист

дошкільного навчального закладу
(ясла-садок) № 25 м. Олександрія

Мета: визначити рівень знань педагогів про поняття «творчість», «креативність», «творча особистість»; конкретизувати й узагальнити знання з проблеми формування творчої індивідуальності дошкільників засобами естетичного виховання та в умінні аналізувати ситуацію (запитання) і доходити спільної думки. Розвивати творчу активність, нестандартність мислення, образну пам'ять і творчу уяву, швидкість та творчість думки. Виховувати вміння працювати колективно, толерантно.

Категорія учасників: педагоги ДНЗ № 25.

Хід заходу:

Методист: Відомо що тільки творчий педагог може виховати творчу особистість. Тому на сучасному етапі найбільш актуальним завданням методичної служби є розвиток творчого потенціалу педагогів. Над цим питанням наш дошкільний заклад працює вже багато років. Ми розпочали цю роботу з підвищення освітнього рівня та якісного складу педагогів. Результати ви можна побачити на графіку (Рис. 1) і діаграмі (Рис. 2).

**ГРАФІК РОСТУ ОСВІТЬОГО РІВНЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ДНЗ №25**

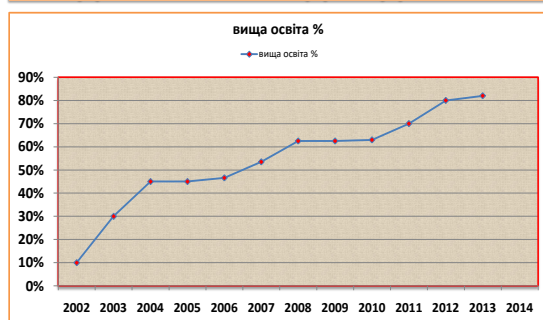

Рис. 1

**ЯКІСНИЙ СКЛАД ПЕДАГОГІЧНИХ
КАДРІВ ДНЗ № 25**

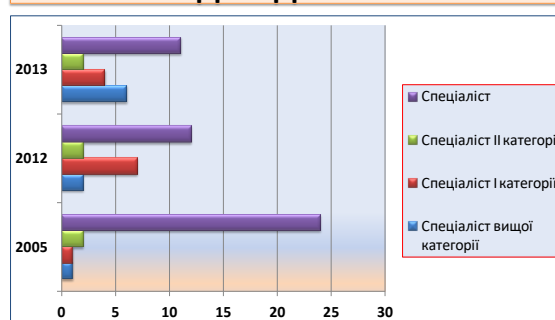

Рис. 2

Психологічний супровід розвитку творчого потенціалу педагогів постійно здійснює практичний психолог. Проведені анкетування, тестування педагогів показали, що майже 90% педколективу ДНЗ має достатній рівень творчого потенціалу (Рис. 3).

Визначення сформованості загальних творчих здібностей вихователів ДНЗ № 25

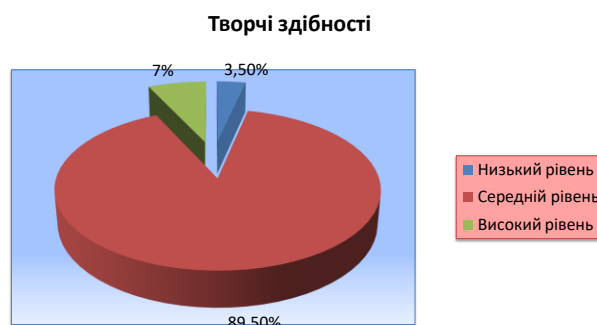

Рис. 3

Використання активних та інтерактивних форм методичної роботи, на нашу думку, полегшує процес набуття педагогами нового досвіду, сприяє засвоєнню нових знань, розвитку активності, ініціативності, творчості кожного вихователя, формує в кожного педагога такий тип мислення, який забезпечить творчий характер педагогічної праці.

Пропонуємо Вашій увазі ділову гру з елементами тренінгу «Презентація творчих майстерень».

- Запрошую педагогів взяти участь у діловій грі.

(Заходять під музику, стають півколом.)

- Доброго дня, шановні колеги! Запрошуємо вас взяти участь у діловій грі «Презентація творчих майстерень». Для цього потрібне бажання працювати та хороший настрій. А налаштуватися на роботу допоможе наш практичний психолог.

Психолог: Доброго дня, шановні педагоги! Сьогодні ви подорожуватимете країною Творчості, тому привітайте один одного дещо незвичайним способом: назвіть своє ім'я і транспорт, на якому ви могли б приїхати на сьогоднішню зустріч. Транспортний засіб повинен починатися на ту ж букву, що й ваше ім'я:

Л – лада, ланос, ламборджині, лендкрузер, лімузин, літак.

І – іссузу, ікарус.

О – опель, октава, ока, олені.

Ж – жигулі.

С – сітроен, сузукі, скутер, самокат.

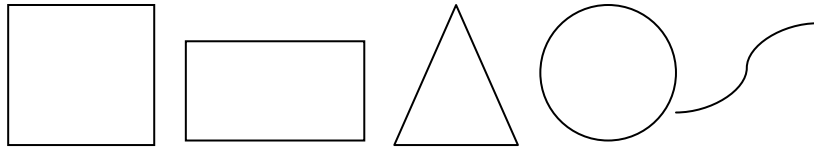
Т – тойота, таврія, трактор.

М – мерседес, метро, мазда, мітла.

Н – ніссан, НЛО і т.п.

Тест «Символи».

Інструкція: «Подивіться на ці 5 фігур і виберіть ту, яка вам подобається найбільше» (учасники все роблять швидко, незамислюючись).

Квадрат – найзручніше почувається у стабільній обстановці, віддає перевагу чітким вказівкам, що робити. Він консервативний і любить, щоб усе було впорядковано й регулярно. Коли йому дають завдання, він працює над ним до завершення, навіть якщо це монотонна, важка робота.

Прямокутник – також любить систему й рівномірність. Але він швидше встановлює її за допомогою організації, зборів, комітетів тощо. Усе має робитися правильно, з урахуванням правил і норм. Коли прямокутнику дають завдання, він починає його організовувати, роблячи все, щоб завдання виконувалося якомога правильніше.

Трикутник – орієнтований на мету. Він одержує задоволення від планування чогось і досягнення мети. Його спонукає до дій те, чого він досягне. Трикутник часто звертає увагу на більш довгострокові справи, але може забувати про деталі. Коли йому дають завдання, він установлює мету й розробляє план її досягнення. Трикутник орієнтований на мету.

Коло – дружелюбне й товариське, без гострих кутів. Воно виконує завдання, говорячи про нього і згладжуючи взаємини з кожним. Спілкування для кола найголовніше і воно робить усе для того, щоб зберігалася гармонія. Коли отримує завдання, то обов'язково його з кимось обговорює.

Хвиля – нестандартна й творча. Їй найкраще робити щось нове й різноманітне. Розміреність набридає. Коли перед хвилею ставлять завдання, у неї виникають блискучі ідеї.

Психолог: Бажаю Вам сьогодні плідно й творчо попрацювати.

Методист: Виховувати творчу особистість без краси неможливо. Прекрасне – вічне джерело духовності, натхнення, творчості. Своєю здатністю помічати красу, відчувати й емоційно переживати її ми відкриваємо в дитини почуття прекрасного. Прекрасне тісно пов'язане з мистецтвом. А мистецтво асоціюється з творчістю, творчими майстернями. Тож запрошую Вас до творчих майстерень художників, музикантів, акторів.

На столі знаходиться однакова кількість зелених, жовтих і червоних папірців. Зараз я прошу вас взяти по одному листочку. Таким чином ви поділитися на три майстерні:

- зелена – музична майстерня;
- червона – театральна майстерня;
- жовта – образотворча майстерня.

Правила роботи в майстернях:

- 1) усі беруть участь у тому, що відбувається; над кожним завданням команди працюють певний час;
- 2) доброзичливе ставлення слухачів один до одного;
- 3) відкритість і відвертість;
- 4) чітко формулювати й висловлювати власні думки.

- 5) повага до думки іншого;
- 6) згода з оцінкою ведучого і художньої ради.

Роботу учасників майстерень оцінює художня рада в такому складі:

- 1) завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», кандидат педагогічних наук, доцент Тарапака Н.В.;
- 2) методист НМЦ УОМС Коваленко Г.М.;
- 3) завідувач ДНЗ № 25 Салівоник Н.М.

Сьогодні ставлять нові вимоги до дошкільної освіти й до кожного вихователя. Педагоги мають бути творчими особистостями, новаторами ідей, постійно підвищувати свою професійну майстерність.

Завдання № 1 «Знайомство».

Кожна майстерня має представити себе в короткому резюме й емблемі.

Методист: Члени майстерень справді проявили неабияку винахідливість, художні, поетичні здібності й навіть філософський погляд на творчість.

А тепер переходимо до педагогічних і психологічних понять.

Завдання № 2.

Розгляд понять:

- Що таке творчість? Що таке креативність?
 - Як ви розумієте поняття творча особистість?
- (На папері різного кольору написані запитання.)

- 1) Що таке творчість?
- 2) Що таке креативність?
- 3) Що таке творча особистість? (Команди обирають стрічки.)

Потрібно розкрити це поняття словесно, наочно, а також підібрати характерні якості цього поняття до кожної букви слів «творчість», «креативність», «особистість», заповнивши таблицю.

Творчість – це діяльність, яка породжує щось якісно нове і відрізняється неповторністю, оригінальністю та суспільно-історичною унікальністю.

Найчастіше творчість визначається як процес діяльності, результатом якого є створення якісно нових матеріальних і духовних цінностей.

Творчість є здатністю людини створювати з наявного матеріалу дійсності на основі пізнання закономірностей об'єктивного світу нову реальність, що задовольняє різноманітні суспільні та особисті потреби.

Творчість – це процес самореалізації, який у підсумку формує творчу особистість.

Існує також педагогічна творчість.

Специфіка педагогічної творчості полягає, перш за все, у тому, що об'єктом і кінцевим результатом педагогічної творчості є формування особистості, а не створення образу як у мистецтві, не створення механізму чи конструкцій як у науці.

Творчість – особливий вид активності нерегламентованого, перетворювального характеру.

Основні риси творчої діяльності – це неповторність, оригінальність, унікальність.

Т – толерантний, терплячий;
В – винахідливий, відкритий, відвертий, упевнений;
О – оригінальний;
Р – рішучий, розкутий, романтичний;
Ч – чутливий, чесний, чуйний, чарівний;
І – ініціативний, інтелектуальний, інтелігентний;
С – самостійний, сміливий, самодостатній, сумлінний;
Т – товариський, турботливий, тактовний, талановитий;
Ь.

«Творчість – це не сума знань, а особлива спрямованість інтелекту, особливий взаємозв'язок між інтелектуальним життям особистості та проявом її сил в активній діяльності» (В. Сухомлинський).

Види творчості визначаються характером діяльності людини – творчість винахідника, організатора, наукова і художня творчість тощо.

У процесі творчості беруть участь духовні сили людини, зокрема уява, а також майстерність, яка виникла під час навчання і практичної діяльності людини й необхідна для втілення творчих задумок. Творчість притаманна лише людині. Це діяльність, що породжує якісно нове, відмінне, неповторне, оригінальне, унікальне.

Що таке креативність?

Креативність – це творчі можливості людини, які виявляються в мисленні, почуттях, спілкуванні, діяльності, характеризують особистість загалом.

Креативність (за визначенням П. Торенса) – це процес появи чутливості до проблем, до дефіциту знань або суперечностей у них, визначення цих проблем, пошук їх рішень, висування гіпотез, перевірок, змін і переперевірок гіпотез, а потім обґрунтування результату рішення.

Креативність – це здатність до творчої діяльності.

К – кмітливий;
Р – розсудливий;
Е – енергійний;
А – активний;
Т – тактовний;
И – ;
В – винахідливий;
Н – нестандартний;
І – ініціативний;
С – сміливий;
Т – толерантний;
Ь.

Креативність – загальна здібність дитини, її здатність до творчості, одна з базових якостей особистості, комплекс інтелектуальних та особистісних якостей, що сприяє становленню і прояву творчості.

Показники сформованості креативності:

- через творче досягнення самовиражається, актуалізує свої здібності;
- генерує ідеальні ідеї, самостійно висуває різноманітні гіпотези; намагається відійти від запропонованого шаблону;
- гнучкість і швидкість мислення, кмітливість, дотепність, розсудливість;
- знаходить оригінальні способи розв'язання проблем;
- характеризується творчою продуктивністю, схильністю реалізувати задумане;
- підходить до проблеми з різних точок зору, легко переключається з одного класу об'єктів на інші, швидко вдається до аналогій, порівнянь, протиставлень, асоціативних зв'язків; користується різними доказами;
- виявляє інтерес до парадоксів, має розвинене почуття гумору, схильна до сумнівів, вміє дивуватися;
- здатність бачити істотне, відокремлювати головне від другорядного, сприймати все комплексно;
- здатна прогнозувати, випереджати, передбачати;
- вирізняється метафоричністю, багатством уяви, вмінням бачити складне у простому, у складному просте.

Зарубіжний науковець Е. Торренс розуміє під креативністю здібність до загостреного сприйняття недоліків та пропусків у знаннях, чутливість до дисгармонії.

Е. Фромм розкриває поняття креативності як здібність дивуватися, пізнавати щось нове, уміння знаходити рішення в нестандартних ситуаціях, спрямованість на відкриття нового і здібність до глибокого усвідомлення свого досвіду.

Виділяють загальну, потенційну та актуальну креативність.

Під загальною креативністю розуміють здібність людини до творчості.

Основні критерії креативності:

- оригінальність;
- гнучкість;
- швидкість;
- допитливість;
- сміливість.

Що таке творча особистість?

Творча особистість – це людина, здатна вникати в суть ідеї і втілювати її всупереч усім перешкодам, аж до отримання практичного результату.

Т. Едісон говорив, що винахід – це 10% натхнення і 90% поту.

Що ж властиво творчим особистостям?

- інтелектуальна незалежність, яка проявляється ще в ранньому дитинстві і допомагає мислити та говорити попри усталені стереотипи й авторитети;
- виняткова допитливість;
- значна гнучкість під час зіткнення з будь-якими проблемами;
- завжди розглядають кілька альтернативних варіантів, тому мають високу продуктивність.

Австралійські вчені Г. Карна і М. Кертон вважають, що творчі люди діляться на «новаторів» і «адаптерів». І ті й інші здатні до творчості і відрізняються не продуктивністю, а стилем мислення.

«Адаптери» – схильні вдосконалювати та поліпшувати використовувані методи, дотримуючись загальноприйнятих поглядів.

«Новатори» – висувають ідеї, що передбачають радикальні зміни.

Наприклад, трирічна дитина хоче доторкнутися до великої собаки, а мати забороняє їй це. Як діятимуть у цих обставинах «адаптер» і «новатор»?

Дитина-«новатор» у відповідь на заборону торкатися собаки руками, робить це ногою, що не було заборонено. Якщо не дозволено їй це, вона швиденько стає навкарачки і обережно торкає собаку головою. А як у цій ситуації вчинить маленький «адаптер»? Він методично ридеє доти, доки знесилена мати не дозволить йому робити все, що заманеться. Свого досягне і «новатор», і «адаптер», але поведінка «новатора» більше схожа на те, що ми звикли вважати творчістю.

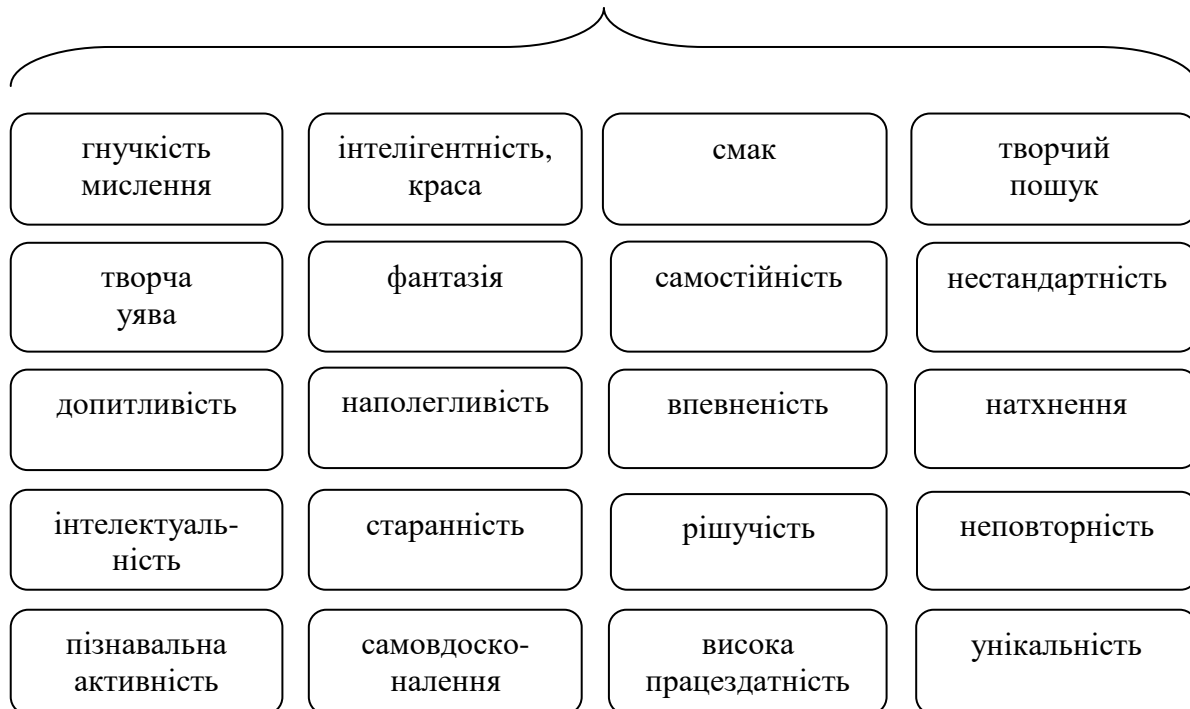
Важливою властивістю творчої людини є:

- твердість у досягненні мети;
- впевненість у собі;
- рішучість;
- самостійність;
- наполегливість і старанність, що допомагають долати перешкоди, не пасувати перед невдачами і труднощами.

Будинок «Творча особистість».

Цеглинки будинку означають риси творчої особистості. Наведемо приклад, як можна наочно представити поняття.

ТВОРЧА ОСОБИСТІТЬ

О – особливий;
С – самостійний;
О – оригінальний;
Б – багатий;
И – ;
С – старанний;
Т – терплячий;
І – інтелектуальний;
С – самостійний;
Т – трудолюбивий;
Б.

Методист: Отже, якими ж якостями повинен володіти педагог?

Характерні риси творчого педагога:

- наукове мислення;
- високий рівень педагогічної майстерності;
- педагогічна інтуїція;
- потреба у творчій діяльності, самовдосконаленні;
- уміння здійснювати критичний аналіз і самоаналіз педагогічної діяльності;
- уміння передбачати нове та перспективу;
- здібності до управлінської діяльності;
- ініціативність і активність;
- багата уява й нестандартне мислення;
- цілеспрямованість і вольові якості;
- висока ерудиція;
- культура педагогічної праці.

Завдання 3 «Метод синквейна».

Методист: Учасники гри показали ґрунтовні знання таких складних понять як «творчість», «креативність», «творча особистість». Щоб закріпити ці поняття, пропоную використати метод синквейну.

Синквейн – п'ятирядкова віршована форма, яка виникла в США на початку ХХ століття під впливом японської поезії.

1 рядок – тема синквейна, складається з одного слова (зазвичай іменник або займенник), означає об'єкт або предмет, про який йде мова.

2 рядок – два слова (прикметники або дієприкметники), що дають опис якості об'єкта чи предмета.

3 рядок – 3 дієслова чи дієприслівники, описують характерні дії об'єкта.

4 рядок – фраза з 4-х слів, що виражає особисте ставлення автора до предмета чи об'єкта.

5 рядок – одне слово-резюме, що характеризує суть предмета чи об'єкта.

Завдання: Придумати вірші методом синквейну.

Працює три майстерні: І майстерня «Творчість», ІІ – «Креативність», ІІІ – «Творча особистість».

Наприклад:

Креативність

Кмітливий, дотепний; прогнозує, випереджає, конструює.

Знаходить оригінальні способи розв'язання.

Здібність.

Завдання 4 «Заповнення листа мети».

Методист: Визначте, які саме форми, засоби, методи та види діяльності найбільш ефективні для художньо-естетичного розвитку старших дошкільників.

Кожна майстерня отримує аркуш із намальованими будиночками, на дахах зазначено мету, яку педагоги мають досягти в процесі художньо-естетичного розвитку. Запропонована мета відповідає напряму майстерні.

На стіні учасники пишуть завдання, розв'язання яких, на їхню думку, сприятиме досягненню поставленої мети.

На стежці, що веде до будинку, записуються методи і способи вирішення цих завдань.

Паркан – перешкоди, які заважають досягти мети.

Лист мети 1. Творчий розвиток особистості засобами образотворчої діяльності.

Лист мети 2. Розвиток музичних здібностей дошкільників.

Лист мети 3. Розвиток творчих здібностей у процесі театралізованої діяльності.

Перш ніж ви почнете працювати, хочу нагадати, що, на думку вчених, для розвитку творчих здібностей дошкільників потрібно створити умови, за яких постійно працює дитяча здогадка, інтуїція, фантазія.

Методист: Отже, для того, щоб діти навчилися творчого пошуку, слід конструювати ситуації, які створюють умови для творчого розв'язання проблем.

Казка – джерело мудрості народу. Казка дарує радість і дорослим, і дітям. Тому ми виконаємо **вправу «Казковий вернісаж».**

Кожна майстерня по черзі дістає зі скриньки згортки з описом відомої всім казки, думає над відповіддю, потім зачитує опис казки і свій варіант відповіді. Отже, розпочинаємо.

1. У якій відомій казці сіра непривітна істота здійснює підступний план убивства двох людей, і лише завдяки своєчасному втручання громадськості все закінчується добре? (*Червона шапочка.*)

2. Назвіть казку, у якій різні за своїм соціальним статусом герої займали по черзі помешкання, створене в незвичайному архітектурному стилі. І все було б добре, якби до помешкання не повернувся його попередній власник зі своїм охоронцем. Через це героям казки й довелося залишити незаконно зайняту територію. (*Рукавичка.*)

3. Герой якої казки постійно виконує забаганки своєї норовливої дружини? Проте, як би він не прагнув задовольнити амбіції супутниці, вона

щоразу підвищує вимоги. Зрештою подружжя опиняється на початковому етапі задоволення власних потреб. (*Золота рибка.*)

4. У якій казці головна героїня постійно й нахабно обмовляла тих, хто їй робив добро? А коли вона, щоб уникнути покарання, незаконно заволоділа чужим помешканням, то різні впливові особи намагалися провести з нею роботу з подолання її асоціальної поведінки. Вдалося це лише найменшому з усіх учасників експерименту. (*Коза-дереза.*)

5. Назвіть казку, у якій ідеться про спортсмена, котрий вирушає на змагання з бігу з перешкодами. Хитрість і витримка допомогли йому дуже близько підійти до фінішу, проте фінал – трагічний. Проявивши занадто велику самовпевненість, він гине. (*Колобок.*)

6. Назвіть казку, у якій головна героїня могла перевтілюватися в різні образи задля свого нареченого. Проте одного разу його нерозсудливість та імпульсивність стали причиною їхньої довготривалої розлуки. Та, долаючи різні перешкоди, вони все ж таки єднають свої долі. (*Царівна-жаба.*)

Методист: Наступним випробування для членів майстерень буде демонстрація застосування педагогами знань на практиці.

Завдання № 6 «Презентація творчих доробків».

Майстерні мають представити домашнє завдання: розкрити поняття «творчість».

Перша майстерня – розкрити поняття «творчість» за допомогою образотворчого мистецтва.

Друга майстерня – розкрити поняття «творчість» засобами театралізованої діяльності.

Третя майстерня – розкрити поняття «творчість» засобами музичного мистецтва.

Методист: Вихователь – ключова фігура, яка здійснює вплив на формування творчої особистості. Сьогодні ми побачили наскільки творчі наші педагоги.

Завершити роботу пропонуємо психологу.

Вправа «Емоційний ланцюжок».

Учасники стають у коло, кладуть ліву руку на плече сусіда і по черзі, один за одним, дякують сусідові ліворуч за гарну роботу, позитивні емоції, висловлюють йому свої побажання.

Притча.

Колись давно в Стародавньому Китаї жив розумний, але дуже пихатий мандарин. Увесь день він приміряв багате вбрання, розмовляв із підданими про власний розум і згадував минулу зустріч з імператором... Минали дні, роки... Аж ось країною поширилась чутка, що неподалік від кордону з'явився найрозумніший у світі чернець. Дізнався про це і наш Мандарин. Дуже розлютився він: як можна називати якогось там ченця найрозумнішою людиною у світі?! Проте, тамуючи люті і не виказуючи своїх емоцій, Мандарин запросив ченця до себе в палац. Сам же задумав обдурити його: «Я візьму в руки метелика, сховаю його за спиною і запитаю, що у мене в руках:

живе чи мертво? Якщо чернець скаже, що живе, я роздушу метелика, а якщо мертво, випущу його...». І ось настав день зустрічі.

У пишній залі зібралося багато людей, усім хотілося подивитися двобій найрозумніших людей у світі. Мандарин сидів на високому троні, тримав за спиною метелика і з нетерпінням чекав приходу ченця. Аж ось двері відчинилися, і до зали увійшов невисокий, худорлявий чоловік. Він підійшов до Мандарина, привітався і сказав, що готовий відповісти на будь-яке його запитання. І тоді, зло посміхаючись, Мандарин запитав: «Скажи-но мені, що я тримаю в руках: живе чи мертво?». Мудрець трохи подумав, усміхнувся і відповів: «Усе у твоїх руках!». Збентежений Мандарин випустив метелика з рук і той полетів на волю, радісно тріпочучи своїми яскравими крильцями.

Отже, лише від вас, вашого розуміння дітей, як ви зможете виявити їх задатки, здібності, залежить наскільки творчими людьми вони виростуть. Усе у Ваших руках!!! Тільки творчий педагог спроможний виховати творчу особистість і на згадку про нашу зустріч даруємо Вам цих метеликів, які нагадуватимуть, що все у Ваших руках!

Вправа «Аплодисменти».

Уявіть на одній долоні посмішку, на іншій – радість. А щоб вони не втекли, їх треба міцно-преміцно поєднати в аплодисменти.

У світі гри і фантазії (Теоретичний семінар)

Н. Олійник,

вихователь-методист

дошкільного навчального закладу

(ясла-садок) № 25 м. Олександрія

Тема. Упровадження методології РТУ «У світі гри і фантазії» у практику роботи дошкільного навчального закладу.

Мета: ознайомити слухачів із сучасною інноваційною технологією РТУ; навчити добирати найбільш придатні методи для підвищення ефективності роботи з дітьми; зацікавити інноваційними технологіями для використання в педагогічному процесі дошкільного закладу й переконати в необхідності їх упровадження; формувати творчі здібності, удосконалювати психолого-педагогічну підготовку педагогів; розвивати творчий потенціал вихователів.

Матеріал: слайди, таблиці «Завдання програми РТУ», «Заповіді» (кожне завдання і заповідь на окремому аркуші), два ватмани, фломастери, записи музики, матеріал для фрагментів занять.

Хід заходу:

I. Вступна частина.

Методист: Необхідність проведення такого семінару зумовлена передусім високими вимогами до якості навчально-виховного процесу в дошкільному закладі. Адже оптимізувати його, підвищити ефективність обсягу та форм роботи з дітьми вже неможливо, керуючись лише традиційними, а інколи відверто застарілими методами й прийомами навчання і виховання дітей дошкільного віку. Тому сьогодні пропонуємо вашій увазі семінар «У світі гри і фантазії», щодо впровадження методології РТУ в практику дошкільного закладу.

Останнім часом головним концептуальним питанням педагогіки постає проблема формування творчої особистості. Вирішення її науковці і практики вбачають у посиленні ролі сучасних технологій та методик навчання і виховання в педагогічному процесі дошкільного закладу передусім у теорії розв'язання винахідницьких завдань (ТРВЗ).

Підгалузь ТРВЗ – розвиток творчої уяви (методика РТУ). Ця методологія вже трансформувалась у самостійну науку, що допомагає дітям і дорослим розмірковувати, шукати, самостійно розв'язувати свої проблеми. Зникає страх перед будь-яким новим предметом, з'являється бажання використовувати його не лише за безпосереднім призначенням. Предмети і явища стають багатофункціональними, що відразу вирішує багато проблем у грі, побуті, спілкуванні.

Основне завдання курсу РТУ і ТРВЗ – розвивати здібність до фантазії. Курс РТУ допомагає зниженню психологічної інерції (тобто шаблонному мисленню), розвиває гнучкість мислення, допомагає бачити і приймати сміливі й несподівані рішення.

Сучасний бурхливий розвиток науки, техніки, виробництва зумовив потребу в людях з нестандартним мисленням, тому саме з дошкільного віку необхідно розвивати в дітей творчі якості.

II. Теоретична частина.

Як і кожна наука, курс РТУ (розвиток творчої уяви) має свій предмет і метод дослідження. Предметом РТУ є фантастичні об'єкти, ситуації, ідеї й сюжети. Методом дослідження РТУ є діалектична логіка і її закони.

Головні принципи цієї методики:

- розв'язання суперечностей;
- системний підхід (уміння бачити навколишній світ у взаємозв'язку всіх його елементів);
- уміння знаходити необхідний в певній ситуації резерв.

Сьогодні ми відкриваємо сторінку сучасної освітньо-виховної технології РТУ (розвиток творчої уяви).

Завдання програми РТУ «У світі гри і фантазії»

(під музику виходять вихователі зі сторінками програми)

1. Розвивати в дітей впевненість у своїх силах і здібностях.
2. Вчити використовувати альтернативні шляхи пошуку інформації.

3. Розвивати здібність висловлювати оригінальні ідеї, винаходити щось нове.

4. Виховувати незалежність у судженнях, у мисленні й поведінці.

5. Виховувати гнучкість у мисленні й діях.

6. Виховувати тактовність у розв'язанні протиріч.

7. Розвивати дивергентне мислення, уяву.

8. Виховувати емпатичну увагу до людей.

9. Розвивати високі естетичні цінності.

10. Розвивати чуйність під час аналізу моральних проблем.

(Вихователі перешиковуються під музику, сторінка перегортається.)

Методист: Головне в методиках ТРВЗ і РТУ – дати всім можливість висловитися, не перебивати, навіть якщо відповідь неправильна. Найважливіше те, що дитина працює в атмосфері свободи мислення і творчості, а для цього потрібно створювати в дошкільному закладі необхідну емоційну сферу, сприятливу навколишню обстановку, яка обумовлюється наступними заповідями для педагогічного колективу (вихователі називають по черзі, замінивши таблиці в руках):

1. Ми завжди відповідаємо на всі запитання дитини наскільки можливо терпляче і чесно.

2. Серйозні запитання і висловлювання дитини сприймаємо серйозно.

3. Ми не сваримо дитину за безлад в групі чи на робочому місці, якщо це пов'язано з творчим заняттям і робота незакінчена.

4. Ми надаємо дітям кімнату або частину кімнати виключно для їх занять.

5. Ми показуємо дітям, що любимо їх такими, як вони є, а не за досягнення.

6. Ми доручаємо дітям посильні завдання.

7. Ми допомагаємо дітям будувати їхні плани та приймати рішення.

8. Ми допомагаємо дитині покращити результат її роботи.

9. Ми ніколи не кажемо дитині, що вона гірша за інших дітей.

10. Ми надаємо дітям матеріали для будь-яких занять.

11. Ми регулярно читаємо дітям.

12. Ми стимулюємо дитину придумувати і фантазувати.

13. Ми уважно відносимося до індивідуальних потреб дітей.

14. Ми знаходимо кожного дня час, щоб побути з дітьми наодинці.

15. Ми навчаємо дитину вільно спілкуватися з дорослими різного віку.

16. Ми не хвалимо дітей безпредметно і нещиро.

17. Не існує тем, які ми зовсім виключаємо для обговорення з дітьми.

18. Ми допомагаємо дитині бути особистістю.

19. Ми ніколи не відмахуємося від невдач дітей.

20. Ми віримо в здоровий глузд дітей і довіряємо їм.

(Вихователі під музику проходять за столи.)

Методист: Розглянемо основні методи РТУ та ТРВЗ і спробуємо їх класифікувати. Курс РТУ «У світі гри і фантазії» нараховує біля 4-х десятків

методів (зверніть увагу на таблицю або слайд). Сьогодні ми розглянемо деякі з них.

Починаємо з простих методів – це **типові прийоми фантазування**, використовуються як на заняттях, так і в ігровій діяльності.

Вихователі: 1. Інверсія, чи зроби навпаки – змінити властивість, дію, принцип, закон на протилежний.

Наприклад:

– Попелюшка зла, а сестри - добрі, птах не літає, а повзає;

– гарячий вогонь став холодним. Що це за вогонь? (*Його намалювали на кризі*);

– в ігровій діяльності: сюжетно-рольова гра «Пароплав» – створювати проблемні ситуації в грі (пароплав пливе, а тепер море висохло й доведеться рухатись сушею. Як? Що відбувається? Літак літає, а в грі їздить по рейках);

– у музичному вихованні: проспівати сумну пісню весело, спокійну – бадьоро, радісно.

2. Збільшення чи зменшення об'єкта або його властивостей.

Наприклад, зменшуємо будинок ведмедя до мінімальних розмірів, як він буде в ньому жити? (Може, зроблений із гуми, а ще?)

На заняттях для ознайомлення з природою:

– на землі літають величезні птахи...;

– збільшити чи зменшити дерево. Що відбувається?

3. Прискорення чи уповільнення дії об'єкта або його властивостей:

– Хлопчик-мізинчик починає швидко рости. Чому і що відбувається?

– на Землі дерева майже не ростуть. Чому? І чим це все закінчиться?

4. Об'єднання або дроблення об'єктів чи їх властивостей:

– кентавр – з'єднання тулуба коня з головою людини;

– русалка – тулуб риби з головою людини;

– у поемі «Руслан і Людмила» відсічена голова оберігала меч і могла говорити.

5. Перервні процеси зробити безперервними і навпаки. Наприклад:

– на землі постійно світить Сонце. Що станеться?

– повітря буде подаватися частинами. Як жити?

6. Зміна властивостей навколишнього середовища, у якому існує об'єкт.

Наприклад:

– старий ловив золоту рибку в пустелі...;

– Колобок живе в нашій країні у діда з бабкою на 16 поверсі, як йому втекти?

(На повітряній кулі, ліфтом, на драбині, по мотузці, стрибнути, на літаку, птах перенесе та ін.)

7. Вправа «Робінзон Крузо».

Ми потрапляємо на безлюдний острів, де ростуть тільки дерева і навколо один пісок. Як вижити? У ящиках, які викинуло на берег, тільки цвяхи або тільки речі тощо.

8. Метод зміни оцінки або метод Колумба.

Для виявлення прихованих якостей об'єкта необхідно зробити їх головними або навпаки.

Наприклад, загальнодержавна цінність – гроші, а тепер необхідно розраховуватися шишками або каштанами.

9. Вправа «Чорний ящик» пропонує вирішити тільки одне завдання: знайти таємницю «чорного ящика» за допомогою мінімальної кількості запитань.

10. Метод асоціації або каталогу, який можна використовувати на різних заняттях. Цей метод існує для перенесення якостей з одного об'єкта на інший (як правило живий і неживий), а потім за допомогою вільних асоціацій виводиться більша кількість наслідків, генеруються нові фантастичні ідеї.

Методист: Пропонуємо вашій увазі вправу «Чорний ящик» та метод каталогу при роботі з дітьми старшої групи. (*Показ роботи з дітьми.*)

Цікавим є **метод фокальних об'єктів** (МФО), запропонований у 1926 році професором Берлінського університету Є. Кунце і вдосконалений у 1953 році американцем І. Вайтингом. «Фокальним» називається об'єкт, що перебуває у фокусі, у полі зору.

МФО полягає в перенесенні властивостей одного предмета на інший.

Які ж завдання розв'язуються за допомогою цих методів?

Вихователі:

1. Придумати щось нове, видозмінюючи або поліпшуючи реальний об'єкт.

2. Познайомити дітей з чимось новим або закріпити раніше отримані знання, розглядаючи предмет з незвичного боку.

3. Скласти розповідь чи казку про об'єкт, який розглядається, використовуючи знайдені ознаки (повністю або частково).

4. Проаналізувати художній твір або картину.

Методист: Як застосовується цей метод?

Вихователь: Метод МФО застосовується певним чином:

1. Розглядаючи або змінюючи будь-який об'єкт, мимоволі обираємо будь-який інший предмет (або 2-3 предмети), який не стосується фокального слова.

2. Як обрати інший предмет? Це може бути будь-яке слово з будь-якої книги (його можуть вибрати діти, які вміють читати). Можна запропонувати також картинки, іграшки, яскраві предмети і попросити дітей швидко назвати деякі з них.

3. Предмет (або предмети) знайдено. Пропонуємо описати його, добираючи 5-10 визначень. У дітей, які не вміють списувати, можна запитати: який він (вона, воно)?

4. Дібрані ознаки прикладаємо до слова у фокусі, розглядаючи отримані словосполучення. Можна обміркувати всі словосполучення або лише найцікавіші з них.

5. Коли потрібне (або цікаве) словосполучення знайдено, треба надати фокальному слову потрібних якостей. Для цього слід ввести до фокального об'єкта ті елементи, які йому властиві і зумовлюють його видозміну.

Методист: Під час яких видів роботи можна використати МФО?

Вихователь: Зазначений метод можна використовувати під час таких видів роботи:

– розглянути всі словосполучення: знайти для них реальний аналог у природі, придумати фантастичний об'єкт;

– пригадати, у яких творах художнього літератури зустрічаються аналогічні предмети;

– обрати одне зі словосполучень (яке сподобалось найбільше або яке найнезвичніше) і скласти про нього основну розповідь;

– складаючи розповідь про об'єкт у фокусі, використати дібрані визначення (частково або всі).

Методист: Перегляньте, будь-ласка, як цей метод використовується на заняттях з навчання дітей правилам дорожнього руху в підготовчій групі. (*Практичний показ.*)

Методист: Найбільш відомим методом, який дає змогу зняти психологічну інерцію і отримати максимальну кількість нових ідей за мінімальний час, є «**мозковий штурм**». Він був уперше використаний американським психологом А. Осборном у кінці 30-років. «Мозковий штурм» – це побудований особливим чином колективний пошук нетрадиційних шляхів розв'язання проблеми. У дошкільній педагогіці цей метод має особливе значення в роботі з вихователями на семінарах-практикумах. Він також може використовуватися в роботі зі старшими дошкільниками. Цей метод діє найбільш ефективно за умови дотримання кількох правил, а саме:

- доцільно працювати з невеликою кількістю дітей (від 2 до 7 осіб);
- дітям треба дати таку установку: можна висловлювати будь-яку думку, бо критика з боку однолітків і вихователя виключається;
- необхідно заохочувати вільне асоціювання: чим оригінальнішою видається ідея, тим вона цікавіша;
- ідей має бути якомога більше;
- усе висловлене можна комбінувати як завгодно;
- наприкінці слід робити висновки, тобто обирати найбільш цікаву ідею.

Під час проведення «мозкового штурму» утворюються дві групи: «генератори» і «експерти» і два етапи: «генерування» і «оцінка». На першому етапі заборонена будь-яка критика. Кожну ідею потрібно розвивати. Хід штурму обов'язково записується вихователем.

На другому етапі ідеї оцінюються і вибираються самі оптимальні варіанти рішення проблеми. Розгляньте цей метод у роботі з дітьми 7-річного віку.

Методист: Було зроблено чимало спроб покращити метод «мозкового штурму». Серед них на особливу увагу заслуговує **метод синектики**. Один з його авторів – Уїльям Дж. Гордон (США, 50-ті роки). У перекладі з грецької слово «синектика» означає «об'єднання різнорідних елементів».

За Гордоном, існує два види процесів творчості:

- неоперативні (некеровані) – інтуїція, натхнення;
- операційні (керовані) – використання різноманітних технологій.

Розрізняють кілька видів синектики або аналогії:

- пряма;
- фантастична;
- символічна;
- особиста (емпатія);

Особиста аналогія (емпатія) – в основі лежить принцип ототожнення себе з об'єктом, що розглядається. Той, хто розв'язує завдання, вживається в образ об'єкта, намагаючись вивчити почуття, які при цьому виникають. Головний принцип емпатії – увійти в роль когось-небудь або чогось-небудь. Навчитися ставити себе на місце іншого, відчувати його настрій, почуття, турботи допоможуть спеціальні вправи: «Я – квітка», «Я – м'яч».

Пряма аналогія: об'єкт порівнюється з аналогічними об'єктами з іншої галузі, при цьому виявляється їхня схожість з погляду певних властивостей або відношень.

Розрізняють такі види прямої аналогії:

1. Аналогія за формою – використовується, коли аналог предмета, який розглядається, містить ті самі зовнішні ознаки, що й оригінал, або коли новостворений об'єкт своїм зовнішнім виглядом нагадує будь-який інший.

Практичне завдання: Дібрати аналоги до об'єкта годинник (сонце, квітка, диск телефону, кавун, кришка від каструлі та ін.).

2. Компонентна (або структурна) аналогія – встановлюється за схожістю елементів (компонентів), які складають об'єкт або які входять до нього. Визначивши орієнтовну структуру об'єкта, необхідно знайти об'єкт з аналогічною структурою.

Практичне завдання: Дібрати аналоги до об'єкта сніг (простирадло, вата, хмара, тополиний пух, борошно, поролон, піна, солодка вата).

3. Функціональна аналогія – визначається коло функцій, які виконує певний об'єкт, знаходиться інший об'єкт, якому властиві такі самі або аналогічні функції.

Практичне завдання: Дібрати аналоги до об'єкта машина (кінь, віслик, мурашка, потяг, велосипед, птах, сороканіжка та ін.).

4. Аналогія за кольором.

Практичне завдання: Знайти аналогію за кольором до слова «сонце» (кульбаба, лампочка, лимон, лисиця...).

5. Аналогія за ситуацією та станом явищ і предметів.

6. Аналогія за властивостями.

7. Комплексна аналогія – одночасно використовуються різні види прямої аналогії.

Символічна синектика може бути **словесною та графічною**.

Словесна символічна аналогія дає змогу коротко передавати словами-символами певний зміст або сутність.

Графічна аналогія – це вміння позначати якимось одним символом реальний образ чи кілька образів, виділивши в них загальну ознаку. Часто символічні зображення дають дітям дорослі, але якщо ми хочемо розвинути в

дошкільнят багату уяву, треба вчити їх знаходити графічну аналогію самостійно.

Починати слід з простого, наприклад, гри «Що в колі?» Ця гра вчить дітей умовно зображувати будь-які предмети, класифікувати їх. Вихователь, малюючи на дошці кола, називає: «Це яблуко, груша, слива...». Потім обводить їх великим колом і запитує: «А де все це буває?», «Тоді коло – це що?». Діти висловлюють свої ідеї: коло – це сад, кошик, ваза, магазин, базар, миска, натюрморт. Потім вихователь пропонує змінити фрукти іншими предметами.

Цікавий етап роботи – складання моделі казки, у якій замість образів героїв зображуються їхні дії. Дітям дають довгі вузькі аркуші й один кольоровий олівець. Розповідаючи казку, вихователь пропонує їй записати так, як записала б її первісна людина, котра не знала літер. Починати слід зі знайомої казки. Після завершення роботи діти читають свої записи і за цими ж моделями складають нові казки.

Пропонуємо вашій увазі використання символічної синектики в молодшій групі при заучуванні віршів.

Методист: Ми розглянули деякі методи технології РТУ. А зараз пропонуємо вашій увазі **ділову гру з вихователями «Невідомі острови»** у вигляді педагогічного турніру. Оцінювати команди буде експертне журі. (Звучить музика.)

Завдання 1. Дати назву своїй команді й обґрунтувати її.

Завдання 2. Команди відправляються на невідомі острови. Але перед тим, як відправитися в подорож, необхідно сконструювати острів, на який вони відправляються, використовуючи метод фокальних об'єктів. Слово у фокусі «острів».

Пропоную вам два слова, що не стосуються фокального слова:

<i>Світлофор</i>	<i>Ворона</i>
Залізний	чорна
Мигаючий	каркаюча
Різнокольоровий	прожерлива
Триокій	поважна

Час виконання: 3 хвилини.

Критерії оцінювання:

1. Аргументація всіх висловлювань.
2. Наявність художньої обробки.
3. Кількість описів.

(Діти танцюють танок.)

Завдання 3. Гра «Добре-погано».

Назвіть позитивні та всі негативні сторони подорожі за 1 хвилину.

I команда – позитивні:

- Добре, можна побачити нові країни.
- Добре, можна познайомитися з новими людьми.
- Добре, можна використати різні види транспорту.

- Добре, можна відпочити...

П команда – негативні:

- Погано, можна потрапити в аварію.
- Погано, потрібно витратити багато грошей.
- Погано, можуть напасти пірати, бандити.
- Погано, будемо сумувати за домівкою...

Методист: Слово надається журі (виставляються бали на табло).

Завдання 4. «Мій ласкавий і ніжний звір».

На основі методу морфологічного аналізу створити нову тварину, яка живе на острові. Час виконання: 3 хвилини.

Критерії оцінювання: 1) аргументованість відтворення; 2) ступінь оригінальності.

Завдання 5.

Використовуючи метод символічної синектики, винайти жести, за допомогою яких цивілізовані люди можуть спілкуватися з туземцями.

Час виконання: 1 хвилина.

Критерії оцінки: 1) використання оригінальних жестів; 2) кількість жестів.

Підведення підсумків журі.

Нагородження переможців.

Додаток 2

Конспект інтегрованого заняття з використанням казкотерапії та ліплення з солоного тіста за казкою В. Сухомлинського «Співуча пір'їнка»

Л. Кіян,

вихователь

дошкільного навчального закладу
(ясла-садок) № 25 м. Олександрія

Мета: розвивати образне мислення, творчу уяву, уміння емоційно сприймати навколишній світ; виховувати вміння цінувати життя, знаходити задоволення в незначному; учити розуміти текст казки, правильно оцінювати поведінку головних героїв, втілювати задумане в ліпленні під час колективної праці, створюючи єдиний сюжет; формувати вміння охайно працювати з солоним тістом.

Матеріал: пір'їнка, аудіозапис спокійної музики, пір'їнки для таночку, аудіозапис гри на скрипці, солоне тісто, дощечки, ватман.

Хід заняття:

Вступ

- Сьогодні ми з вами відправимося до казки, у якій мова піде про пір'їнку.

- Пір'їнка... Уявіть її собі, будь-ласка, і скажіть мені, яка вона? (*Легка, м'яка, пухнаста, ніжна, маленька...*)

- Ви все вірно сказали, а наша пір'їнка ще й незвичайна, казкова, співуча.

Вхід до казки

- Сили для подорожі до казки нам подарує моя співуча пір'їнка. Чому я кажу, що вона моя, ви дізнаєтеся, коли опинитеся в казці. (*Демонструю гарну пір'їнку.*)

- Подивіться на цю пір'їнку дуже уважно і уявіть, як її краса и сила переходить в ваше тіло й голову... шию, руки, живіт, ноги.

- Ви наповнились чарівною силою і готові до подорожі.

(Діти сідають зручно, розслабляються).

Казка

- Є дивовижна пташка стрепет або ще Хохітва. Вона співає... Чим вона співає, як ви думаєте, діти? Співає вона крилом. Є у неї на крилі особлива співуча пір'їнка.

Вправа «Танок з пір'їнкою»

Вихователь вмикає спокійну, тиху музику, і діти танцюють з пір'їнками. Рухи м'які, спокійні, плавні.

- Під час польоту, коли Хохітві хочеться співати, вона розправляє крила так, що співуча пір'їнка висувається і налаштовується на спів. Лунає тонкий свист. Схожий він і на звучання найтоншої струни, коли по ній водять смичком, і на пісню вітру в тонкій стеблині очерету.

Вправа «Чарівна музика»

Звучить запис скрипки, вихователь пропонує дітям уявити, що всі вони тримають в руках скрипки і грають на них.

Для кращого сприйняття музики пропонується дітям заплющити очі.

- Та от якось Хохітву спіткало лихо. Загубила вона співучу пір'їнку. Випала пір'їнка й упала додолу... Захотілося Хохітві співати, а пір'їнки немає.

Вправа «Лихо Хохітви»

Дітям пропонується відчутти стан Хохітви і гірко заплакати. Вихователь запитує кожного: «Тобі сумно?». Діти, крізь «сльози», відповідають: «Та-а-а-а-к». Усі розслабляються, можна легко погладити себе по лобі, бровах, щоках, шиї, руках (від ліктів до кінчиків пальців).

- Маленький хлопчик Сергійко знайшов співучу пір'їнку. Підняв її, побіг – і пір'їнка заспівала.

Вправа «Спів пір'їнки»

Вибирається дитина, яка зображує пір'їнку, вмикається музика, дитина-пір'їнка стоїть у середині кола й імітує спів, а решта дітей легко біжать один за одним по колу.

Почула Хохітва спів пір'їнки, прилетіла до хлопчика й просить:

- Хлопчику, віддай мою співучу пір'їнку. Не можу я жити без пісні.

Вправа «Доброта»

Вихователь виконує роль «Хохітви» і звертається до кожної дитини. «Віддай мою співучу пір'їнку», а діти повинні вирішити: віддавати чи ні.

Віддав Сергійко Хохівці співучу пір'їнку.

Багато літ прожив на світі чоловік, що виріс із маленького хлопчика Сергійка. Згадуючи не раз Хохівцу, він думав: «У кожної людини є своя співуча пір'їнка. Нещасний той, у кого її немає».

Заклучна бесіда

Казка закінчилася. Пригадайте головних героїв казки. (*Хохівца й Сергійко.*)

- Що загубила Хохівца?

- Як ви вважаєте, чим була пір'їнка для Хохівци? (*Вона дарувала птахові радість і бажання жити.*)

- Як ви думаєте, що мав на увазі чоловік, який виріс із маленького хлопчика Сергійка, коли думав, що кожна людина має свою співучу пір'їнку і чому нещасний той, у кого її не має? (*Кожна людина повинна мати в житті справу, яку вона любить, яка дає їй наснагу, бажання жити і робити цей світ кращим, щоб з цією людиною було гарно й іншим людям. Адже коли у Хохівци пір'їнка співала – усі зачаровано слухали її.*)

- Ну що ж, молодці! Усю чарівну силу ми витратили і повернулися в групову кімнату. Тепер пропоную вам підійти до столу і подивитися, що там знаходиться. Можливо, ви самі скажете чим ми будемо займатися.

Коллективна робота

- Так, ми працюватимемо з солоним тістом, але сьогодні ця робота буде незвичайною. Уявіть собі, що кожен з вас перетворився на «Хохівцу». Ми летимо над землею, бачимо всю красу рідного краю і радіємо від того, що бачимо.

- Уявили? А тепер спробуємо відтворити з солоного тіста те, що побачили. Це може бути ліс, степ, річка, усе, що ви собі уявили.

Діти після роздумів приступають до роботи. Вмикається легка, спокійна музика і діти разом з вихователем починають працювати. Заготовки з солоного тіста мають бути різних кольорів. Після закінчення роботи діти розповідають, що зліпили.

Підсумок заняття.

Заняття-занурення для старшої групи «Казка про цукерку, яка завжди залишається великою»

Ж. Гончаренко,

вихователь

дошкільного навчального закладу

(ясла-садок) № 25 м. Олександрія

Мета: розвивати творчий потенціал, самовираження через мовленнєву й театралізовану діяльність, фантазування; виховувати моральні якості: щедрість, дружбу, товариськість, закріпити знання про авторські і народні казки та вміння інсценізувати, за допомогою міміки та жестів передавати образи героїв казки.

Обладнання: картина з казки, книга казок з ілюстраціями, декорації (будинки, ліс), елементи костюмів.

Попередня робота: бесіди, розгляд ілюстрацій до казок, читання народних та авторських казок, розучування слів до казки, підготовка костюмів, виготовлення декорацій разом з дітьми.

Хід заняття:

Вихователь: – Миле дзеркальце, скажи,
Та всю правду розкажи.
В казку хочем завітати,
Із героями пограти. *(Звучить музика.)*

- Добрий день, мої маленькі друзі. Я знаю, що ви з нетерпінням чекаєте нову казку. Я й сама дуже люблю казки. А зустріти казку можна скрізь, треба лише вміти сидіти тихенько, щоб не сполохати її, бо казка любить тишу. Я збираю казки до цієї книжки, тут вони живуть, іноді (скажу вам по секрету) сваряться, ніби діти, чия казка найкраща.

- Які бувають казки? *(Народні, авторські.)*

- Які народні казки ви знаєте? *(Відповіді дітей.)*

- А які авторські казки ви знаєте? *(Ш. Перо «Червона Шапочка», «Кіт у чоботях», Г.Х. Андерсон «Дюймовочка», «Снігова Королева», К. Ушинський «Умій почекати», В. Сухомлинського «Гавеня і Соловей».)*

- Діти, казки – вигадка для малят чи ні? *(Думки дітей.)*

- Я вважаю, що будь-де можна потрапити до казки, треба лише дуже захотіти. Ви хочете? *(Дуже.)*

У казці цікавій малята бували –

(Діти описують перед собою руками велике коло.)

Усіх, хто зустрівся, вони упізнали:

(Ритмічно стукають долонями по стегнах.)

Лебедика біленького,

(Витягають вперед шию, руки за спиною.)

Горобчика сіренького,

(Струшують пальчиками розставлених в сторони і зігнутих у ліктях рук.)

І дівчинку цікаву,

(Беруться пальцями за краєчки «уявної спіднички» і похитують головою.)

І жабку зеленаву.

(Присідають і стрибають навприсядки.)

Погляньте на картину. Подумайте як може називатися ця казка? *(Відповіді.)* Насправді ця казка називається «Казка про цукерку, яка завжди залишається великою», автор Л. Логвенюк. Крібле-крабле, кру казка починається.

І я вас запрошую в цю казку. *(Завіса відкривається.)*

Вихователь: Жила собі дівчинка. Звичайнісінька собі дівчинка: з ручками і ніжками, кісками та бантиками. Багато вміла дівчинка: сама вже зав'язувала

шнурки на новеньких кросівках, вмiла казати «Добрий день», «Дякую», а iще вона вмiла дзвiнко-дзвiнко спiвати.

Дiвчинка (спiває):

- Я весела дiвчинка,
Iринкою звуся.
I люблять мене дуже
Мiй тато й матуся.

Вихователь: Була собі звичайнiсiнька дiвчинка i як усi дiти дуже любила цукерки, а найбiльше тi цукерки, якi в барвистих фантиках i якi можна сховати за щiчку й довго-довго смакувати. Одного разу Iринка пiшла до лiсу, що був недалечко. Пiшла, щоб поглянути, що там новенького, цiкавенького. I як завжди засунула руку в кишеньку платтячка, щоб взяти цукерку.

Дiвчинка: Ой, цукерка лише одна в мене залишилася, i куди (пауза) всi вони подiлися? (*Перераховує на пальцях.*) Я з'їла 2 солодкi карамельки, дюшесiв – 5, 4 барбариски, а залишилася (*зiтхає*) лише одна iриска.

Ведуча: Зiтхнула наша дiвчинка i так собі сказала:

Дiвчинка:

- От якби менi цукерку, яка б нiколи не ставала маленькою. Тут хтось у листi шелестить. Ой, мишка це сiренька.

Мишка: Iринко, дай цукерочку лизнуть.

Дiвчинка: Що ж, мишко, хоч цукерочка одна, з тобою подiлюся. Не можна бути жадною. Так вчить мене матуся!

Вихователь: А це не просто мишка була, а добра чарiвниця. I вирiшила вона Iринцi за доброту вiддячити.

Мишка: Дам тобі я дiвчинко,
Цукерку не просту,
Дам тобі я, дiвчинко,
Цукерку чарiвну.

Ця цукерка нiколи не стане маленькою.

Вихователь: Щось ще хотiла сказати Мишiльда, але налетiв сильний вiтер, закружляв Iринку, i вона опинилась далеко-далеко вiд того мiсця, де зустрiлася з чарiвницею, а в руцi тримала надзвичайно гарну цукерку, яка називалася «Загадка». Скiльки не оглядалась Iринка, та нiде не бачила мишки. I раптом цукерка випала у дiвчинки з руки й почала рости i стала великою.

Цукерка (спiває романс):

Погляньте, яка я красуня,
Цукерка така запашна,
Яка я солодка й блискуча,
Скуштуй, бо така я смачна!

Вихователь: Зрадiла Iринка. Тiльки почала цукерку свою їсти як iде кицька.

Кицька: Ой цукерочка яка!
I солодка, й запашна.
Дiвчинко, тебе благаю,
Дай лизнути отут з краю.

Іринка: Їж, кицюню.

Кицька: Спасибі тобі, Іринко. Можна я буду з тобою дружити? Я вмію гарні пісеньки співати. Вмію гарно лоскотати. (*Співає на мелодію вальсу.*)

Я кицюнечка маленька
і пухнаста, і тепленька.
Ляжеш в ліжечко ти спати,
А я буду муркотати.
Мур-мур-мур, засни маленька,
Мур-мур-мур зростай швиденько.

Вихователь: Так кицька залишилася з Іринкою.

Собачка: Чую, тут щось гарно пахне,
Так смачненького хочу я.
Дівчинко, а можна трішки
Відкушу цукерки я.

Іринка: Певно ж, песику, кусай,
Тільки зубки не зламай.

Собачка: Бачу дівчинка ти добра.
Дуже вдячний тобі я.
Не жени мене, Іринко.
Хочу залишитись я. (*Співає.*)
«Хоч маю я серце собаче,
Та віриш, тобі буду друг.
Усе чую я, усе бачу
І завжди на поміч прийду.»

Вихователь: Так їх стало троє. Коли це йде корівка.

Корівка: Цілий день травичку я жувала.
Діткам молочко я назбирала.
Тепер так хочеться мені
Цукерочкою посмакувати.
Може б ти, Іринко, дозволила мені
Трішки цукерочку полизати?

Іринка: Їж, Ласуню, може молочко буде солодким.

Корівка: Спасибі тобі, дівчинко,
За доброту, за ласку.
Ось тобі молочко,
Пий на здоров'я, будь ласка. (*Співає.*)
«Знають діти всі на світі
Молоко їм треба пити,
Молоко їм треба пити,
Щоб зростати і міцніти.»

Вихователь: Тільки Іринка випила молока, як налетів дощик і дрібно забубонів у барабанчик.

Краплинки (співають і танцюють):

- Крап-крап-крап,
- Крап-крап-крап.
Ми так поспішаємо,
Щоб і квітка, і суничка
Гарно вмили свої личка.
І щоб дітки підросли,
Як з дощу ростуть гриби.

Вихователь: Дощик пройшов, намочив цукерку, а з неї побігли солодкі, різнокольорові струмочки. І всі вже досхочу наїлися солоденького: і зайчик, і лисичка, і їжачок. І всім так стало весело, знову зашелестіло листячко, з'явилася мишка.

Мишка: Я не встигла тобі, Іринко, сказати, що цукерка залишиться великою тільки тоді, якщо ти будеш нею з усіма ділитися. Та бачу, що моя підказка ні до чого.

Іринка і Звірятка: Спасибі, Мишільда, за таку чарівну цукерку, яка нас подружила.

Вихователь: Ось так, діти, ніколи не знаєш, де втратиш, а де знайдеш. А цікаві історії трапляються тільки з тим, хто вміє все чути, бачити і гав не ловити. А ті, хто ділиться, не жаднюга, той має багато друзів. А дружба – це найголовніший скарб.

- Так от, ми з самого початку вірили в казковий світ.

Ну, можливо, хтось трохи сумнівався, але тепер переконався, що в житті справді є місце для казки. Цю сторінку ми теж внесемо до книги казок.

- Чого навчає нас ця казочка? (*Вихователь допомагає зробити потрібний висновок: казка вчить бути доброзичливими, допомагати, ділитися.*)

- Як ви думаєте, що сталося б, якби дівчинка не ділилася з друзями? (*Відповіді-міркування всіх бажуючих дітей.*)

Пісня про казку

Є казок багато
Веселих і сумних,
Та прожити в світі
Важко нам без них.
Жити вчить відверто
Казка чарівна,
На шляхах далеких
З нами скрізь вона.

Конспект заняття з художньої праці для старшої групи

І. Кримська,

вихователь

дошкільного навчального закладу
(ясла-садок) № 25 м. Олександрія

Тема. *Ткацтво (практична робота).*

Мета: розвивати пізнавальний інтерес до предметів та явищ навколишнього світу; виховувати повагу до праці народних майстрів (ткачів, килимарів), ціннісне ставлення до їхніх виробів; збагачувати уявлення про ткацьке та килимарське ремесла, їх особливості й значення в житті людини; ознайомити з історією виникнення килимарства, спеціальним обладнанням (прядка, ткацький верстат); заохочувати до створення власних неповторних виробів.

Матеріал: зразки килимів, ткацький верстат, прядка, рамки для плетіння килимків лялькам.

Хід заняття:

Вихователь:

- Якщо людина хоче ткати
Знайдеться в неї нитка, і верстат, і час,
Зуміє всі відтінки підібрати,
Й шедеври вийдуть з-під руки не раз.
Якщо людина хоче ткати,
Побачить в цьому радість і красу
І по узорах буде мандрувати,
І зможе виткати на квіточці росу.
Їй усміхнеться сонечко в вікні,
Бо відіб'ється і любов, і ласка
В стрічках барвистих на білім полотні.

На минулому занятті ви дізнались, що таке ткацтво, які були ткацькі верстати раніше і які є зараз, училися закріплювати нитку для подальшої роботи.

Килимарство – це один із видів народного декоративно-прикладного мистецтва, виник ще в I тисячолітті до н.е. Ручне килимарство існує з тих часів, коли люди навчилися виробляти пряжу і тканини з волокнистих матеріалів. Батьківщиною килимарства є країна, яка називається Персія. Раніше люди ткали щільні, теплі полотна, щоб облаштувати житло. Це захищало їхні домівки від вітру, піску; вони прикрашали приміщення. (Показ на екрані стародавнього житла.)

У середині X століття килими з'явилися і в Україні. Але здебільшого килимами прикрашались будинки заможних людей. У давні часи килими ткали в домашніх умовах. Це було жіночим заняттям. Пізніше цим ремеслом почали

займатися і чоловіки – килимарі. Виготовляли килими з різними орнаментами: смужки, геометричні фігури, різні рослинні елементи.

Фізкультхвилинка.

Раз – підняти руки вгору,
Два – нагнутися додолу.
Не згинайте, діти, ноги,
Як торкаєтесь підлоги,
Три, чотири – прямо стати,
Будемо знову починати.
Хто зуміє присідати
І ногам роботу дати?

- Розгляньте зразки різних килимів. *(Показ на екрані давніх та сучасних килимів.)*

- Чим відрізняються сучасні килими від тих, які ткали раніше?

- Сьогодні на занятті ми будемо вчитися ткати килимки для ваших ляльок. Подивіться уважно, як це потрібно робити. *(Показ з поясненням.)*

Діти самостійно плетуть килимки на рамках.

Аналіз дитячих робіт.

Вихователь:

Працювали ви старанно,
Також ткали ви охайно,
Та втомились очі, руки,
Час спочити від науки.
Встаньте, діти, посміхніться,
Землі нашій поклоніться,
В різні боки нахиліться
І до сонця потягніться.

Музичне заняття для дітей старшого дошкільного віку з використанням музикотерапії

Л. Ємеліна,

музичний керівник
дошкільного навчального закладу
(ясла-садок) № 25 м. Олександрія

І. Котляр,

керівник хореографічного гуртка
дошкільного навчального закладу
(ясла-садок) № 25 м. Олександрія

Тема. *Музична подорож казкою «Лускунчик».*

Програмовий зміст:

Вчити дітей ритмічно крокувати під звуки маршу, змінювати напрямок руху за сигналом; висловлювати власну думку щодо прослуханого музичного твору.

Під час співу вчити чітко вимовляти слова та узгоджувати їх із рухами в хоріводі; правильно брати дихання між музичними фразами, одночасно починати та закінчувати спів.

Закріпити з дітьми знання про музичний твір, вчити розрізняти його характер; продовжити знайомство з музикою до балету «Лускунчик»; закріпити знання про музичний інструмент челесту; вчити розуміти, яку казку розповідає музика – добру чи злу.

Закріпити навички гри на музичних інструментах (дзвіночках).

Розвивати музичний слух, почуття ритму, креативні здібності, музичне сприймання, творчу уяву, образну мову малят. Розвивати вміння передавати музичні образи за допомогою рухів, міміки, пантоміми. Розвивати артикуляційний апарат, творчі здібності під час співу та виконання танцю.

Виховувати доброту, любов до класичної музики, бажання її слухати, рухатись під неї.

Матеріали: фонохрестоматія з фрагментами балету П. Чайковського «Лускунчик»: «Адажіо», «Танок Феї Драже», «Марш», пісні «Детский сад» (сл. Т. Волгіной, муз. А. Філіпенка), «Доброта» (сл. Н. Тулупової, муз. І. Лученка); музично-дидактична гра «Як дзвонить телефон?», «Новорічний хорівод» (муз. мелодія пісні «Добрий жук» із казки «Попелюшка»; англійська народна пісня «Джингл белс»; гра-змагання І. Штраус «Ми малята-дошкільнята» (муз. О. Злотника).

Відеозаписи: слайдпрезентація до музики «Танок Феї Драже», відеоряд до пісні «Детский сад», слайдпрезентація до п'єси «Оркестр», слайдпрезентація за казкою А. Гофмана «Лускунчик».

Картки із зображенням музичних інструментів: дзвіночок, маракас, тарілки, бубон, металофон, барабан, румба, труба (дудка), ксилофон.

Музичні інструменти: дзвіночки, металофон.

ТЗН: мультимедійний екран, музичний центр, комп'ютер.

Хід заняття:

Діти заходять до музичної зали під музику з балету П. Чайковського «Лускунчик» («Увертюра»).

- Доброго дня, діти! Ви любите казки? Сьогодні запрошую вас до казки – вона буде не проста, а музична. Щоб потрапити в казку, потрібно виконати умову – чітко й гарно крокувати та за сигналом змінювати напрямок руху.

Вправа «Марш» (муз. П. Чайковського).

Молодці, діти, ви гарно крокували, йшли чітко, бадьоро, як на справжнє свято. Адже зустріч із казкою – це завжди свято. Ви виконали умову й тому опинились у казці. Пройдіть і займіть свої місця. (*Діти проходять на місця.*)

- Яка зараз пора року? (*Осінь.*)

- А після осені почнеться... (*Зима.*)

- Так, за осінню буде зима. А які зимові свята ви знаєте і любите? (*Відповіді.*)

- Найулюбленіше свято – це Новий рік. Подивіться на екран і послухайте гарну музику композитора П. Чайковського (відео «Танок феї Драже»).

Перегляд слайд-шоу. На фоні звучить «Танок Феї Драже» з балету «Лускунчик».

Музичний керівник: Ось ви переглянули відео і послухали музику.

- Як вона називається? (*Танок Феї Драже.*)

- Хто написав цю музику?

- Для якого балету написана ця музика?

- Перегляньмо ще раз сцени з цього балету.

- Яка музика за характером? (*Чарівна, таємнича, ніжна.*)

- Вона переливається, дзвенить. Як ви думаєте, чому саме ця музика підходить до картинок? (*Новорічне свято теж загадкове, таємниче. У Новорічну ніч можуть трапитися дива.*)

- Так, на це свято люди прикрашають ялинки, будинки, розвішують гірлянди, кульки. Під ялинки кладуть святкові подарунки.

- Які музичні інструменти ви почули? (*Челеста, музичний трикутник, флейти, дзвіночки.*)

- На вашу думку, ця музика розповідає добру чи злу казку?

- Діти, подивіться, хто до нас завітав. Це незвичайна казкова гостя. Звати її – Марі. Знаєте, з якої вона казки? Ця дівчинка з казки про хороброго солдата на ім'я Лускунчик. Вона дуже рада зустрічі з нами. А як ви вважаєте, чому вона прийшла до нас? (*Відповіді.*)

Виявляється, їй дуже цікаво познайомитися з нами. Марі хоче розповісти про своє казкове життя й дізнатися про наше з вами.

- Пригадайте, про що йде мова в казці «Лускунчик»? (*Це казка про Новорічну ніч. Свято зіпсували миші, які гризли все навколо. У казці розповідається про відважного солдата Лускунчика, який врятував Марі.*)

Отже, пригадаємо. Події казки розгортаються на порозі Новорічної ночі. У домі, де живуть дівчинка Марі та її брат Фріц, відбувається бал на честь свята ялинки. Гості весело грають, танцюють, розважаються. Під веселу музику всі почали танцювати навколо новорічної ялинки. Уявимо себе гостями цього балу й затанцюємо, як гості, навколо ялинки. Пропоную пригадати новорічний хоровод. Станьте в коло, візьміться за руки, дотримуйтеся чіткого вміння водити хоровод, узгоджувати слова з рухами. *Новорічний хоровод.*

- Ви гарно виконали рухи, чітко водили хоровод. (Діти сідають на місця.)

- Коли годинник пробив 12 разів, усі діти та гості пішли до ялинки, щоб отримати Новорічні подарунки. Серед безлічі іграшок була дерев'яна лялька – солдатик, який вмів лускати горіхи, за що його назвали Лускунчиком. Брат Марі давав Лускунчику горіхи і з кожним разом усе більші. Від одного горіха Лускунчик зламався, його вигляд зіпсувався й іграшку покинули. Марі шкода Лускунчика, вона втішає його і вкладає спати. Бал закінчено. Гості розходяться, гасне світло. Несподівано на іграшки, які мирно сплять у шафі, нападає Мишачий король зі своїм військом. Уявимо себе мишами й будемо бігати, як миші.

Вправа «Миші» (муз. П. Чайковського «Китайський танець»).

(Діти сідають на стільці.)

Усі гості перелякались, Мишачий король рухається зі своєю армією мишей та оточує шафу з іграшками. Починається бій, але сили не рівні. Лялькам загрожує поразка. Їх виручає Марі, яка жбурляє черевика в Мишачого короля. Лускунчик ранить його і Мишачий король разом із залишками війська тікає з поля бою. І стається диво – Лускунчик перетворюються на прекрасного принца і запрошує до таночку дівчинку Марі.

Пропоную нашим хлопчикам запросити дівчаток до таночку й уявити себе хоробрими солдатиками. Під час танцю чітко узгоджуйте рухи в парах, тримайте відстань між парами. Після таночку хлопчикам потрібно відвести дівчаток на місця і вклонитися їм.

Танок солдатиків та балеринок (музика П. Чайковського «Марш олов'яних солдатиків», «Дитяча полька» Й. Штрауса).

- Марі дуже сподобалось, як ви танцювали. Ще вона хоче дізнатись про вас: що ви вмієте, де ви цьому навчилися.

- Де ви навчились танцювати? (*У дитячому садку.*)

- Що ви вмієте ще робити? (*Співати, грати на ДМІ, малювати, ліпити.*)

- Чи любите свій дитсадок?

- Зараз заспіваємо розспівку про музичні інструменти. У дитячому садку ви навчились грати на різних інструментах. Зараз підійдіть до столу і виберіть картки з їх зображенням.

Музично-дидактична гра «Як дзвонить телефон».

- Послухайте, мій телефон дзвонить ось так (учитель наспівує мелодію про музичний інструмент).

- А тепер подивіться на свої картки й по черзі заспівайте, як дзвонить ваш телефон.

Музичний керівник: Які гарні мелодії у ваших телефонів! Зараз пропоную заспівати пісню «Дитячий садок» та познайомити Марі з дитячим садочком. Співайте злагоджено, чітко вимовляйте слова.

Пісня «Дитячий садок».

- Ви молодці, діти. Гарно заспівали, чітко вимовляли слова. А зараз заграємо в оркестрі й покажемо Марі та гостям, як ви навчилися злагоджено грати. Зверніть увагу на екран, будьте уважні, правильно передавайте довгі та короткі звуки.

Оркестр (проект С. Дерди).

- Молодці, ви гарно і злагоджено грали, намагалися правильно передати ритмічний малюнок.

- У дитячому садочку діти вчать не тільки співати, писати, танцювати, а й люблять в ігри грати. Тож запрошую всіх до веселої гри-змагання. Під час гри намагайтесь якнайкраще виконати танцювальні рухи, чітко виконуйте рухи таночку в парах.

Гра «Ми малята-дошкільнята».

Танок парами (англійська народна мелодія «Джингл белз»).

- Ось таке веселе змагання, яке перейшло у веселий та запальний танок. Діти, а ви всі любите солодощі? Принц Лускунчик веде свою рятівницю Марі до казкової країни – царства солодоців. А в тій країні така краса та пахощі, що навіть квіти пахнуть солодощами. Вони повільно простягають свої пелюстки й листочки, спокійно та ніжно кружляють. Якщо дивитися на це коливання, то так стає затишно й спокійно. Давайте виконаємо вправу під чарівну музику П. Чайковського «Адажіо» з балету «Лускунчик» і уявимо себе незвичайними казковими квітами. Ставайте в коло.

Релаксаційна вправа «Чарівні квіти» (музика П. Чайковського «Адажіо»).

- Сідайте на місця, ви були схожі на чарівні квіти.

- Діти, сьогодні ми подорожували чудовою казкою «Лускунчик», познайомились із персонажами: дівчинкою Марі та принцом Лускунчиком, дізнались про те, що добро перемогло зло, адже в казці добро завжди перемагає. На попередніх заняття ви вчили пісню про доброту, тож заспіваймо її. Співайте злагоджено, правильно беріть дихання.

Пісня «Доброта» (сл. Л. Тулупової, муз. І. Лученка).

- Діти, ви гарно співали, злагоджено, правильно брали дихання. Настав час повертатися із казки до дитячого садочка. Час минув швидко і наша подорож в казку закінчилась. Зараз заплюште очі і скажіть: «1, 2, 3 – із казки повернулись ми». Разом з героями ми занурились не тільки в прекрасну казку, а ще й у дивовижний світ музики. Ми ще не раз з вами туди повернемося. А Фея Драже на згадку про себе залишила для вас солодкі гостинці. Дякую вам за роботу. До зустрічі на наступних заняттях. До побачення!

Діти прощаються і під музику за хореографом виходять із зали.

«Марш» (муз. П. Чайковського).

Інтегроване заняття «Таємниці театру» (старша група)

Н. Яценко,

вихователь

дошкільного навчального закладу

(ясла-садок) № 25 м. Олександрія

Мета: розвивати увагу, увагу, навички володіння мовою жестів та імітаційних рухів. Виховувати інтерес до театру як виду мистецтва та культурної установи.

Закріпити знання дітей про театральні професії, правила поведінки в театрі. Сформувати загальні уявлення про діяльність акторів. Поповнити словник дітей театральною лексику. Вправляти в розв'язанні інтелектуальних завдань: розгадуванні театральних ребусів, вирішенні віршованих задач та виконанні логічних вправ. Закріпити знання дітей про числа в межах 100, вміння рахувати десятками. Удосконалювати асоціативне мислення та пам'ять, використовуючи ейдотехніку під час роботи з цифрами. Створювати уявні образи під час дій з геометричними фігурами. Залучити до продуктивної діяльності з елементами творчості в ході виготовлення афіш, декорацій, квітів акторам. Формувати прагнення до перевтілення, вміння застосовувати образні й емоційні засоби виразності та будувати діалоги англійською мовою під час театралізованої діяльності, а саме, показу вистави «A Round Bun».

Матеріал:

демонстраційний: книга «Таємниці театру», маска, меч, ілюстрації з історії виникнення театру, картки з назвами театральних професій, таблиця Г. Домана, картки для розв'язання логічних вправ, театральні ребуси, об'ємні та площинні геометричні фігури, ілюстрації із зображенням казкових персонажів до казки «Колобок», схематичні картки для закріплення правил поведінки в театрі, ваза для квітів, штучні квіти та ялинки, «каса», дзвоник, мікрофон, DVD-запис пісеньки Колобка та мелодій для виходу героїв казки, аудіозапис пісні «Clap-clap»;

роздатковий: заготовка афіші, фото дітей-«акторів», написи їх імен та прізвищ, трафарет, штамп, фарба, клей, пензлики, клейонки, серветки (вологі й сухі), ножиці, соломинки для коктейлю, декорації ялинок, вата, двосторонній скотч, квити, «гроші», одяг для акторів.

Попередня робота:

- поповнення словника дітей театральною термінологією;
- повторення назв театральних професій;
- розв'язання логіко-математичних завдань;
- виготовлення штучних квітів;
- розучування діалогів на англійській мові з казки «Колобок».

Хід заняття:

- Діти, сьогодні ми з вами зануримося у світ Мистецтва та пізнання.

«Давним-давно у верховного Бога Зевса та Богині Мнемосіни народилось дев'ять прекрасних дочок із чистими серцями та дивними голосами. Їх називали Музами, богинями мистецтв і наук. Богині жили між собою дружно, водили хороводи, співали під звуки давнього інструмента – золотої кіфари. Люди, яких Музи напували джерельною водою ставали поетами та співаками, танцюристами та акторами, музикантами та вченими.»

- А ви б хотіли зустрітися із Музами? (*Заходить Муза Мельпомена.*)

Муза: Діти, завдяки вашому сильному бажанню до нас завітала одна з дев'яти прекрасних Муз. (*Мельпомена прикрашена виноградним листям, на голові вінок з плюща, взуття на високій підосві, в одній руці театральна маска, в іншій меч.*)

- Доброго дня, діти. Я сподіваюсь ви мене впізнали? (*Так, ви Муза Театру.*)

- А як ви здогадались? (*Ви тримаєте маску і меч.*)

Так, дійсно. Маска допомагає актору перевтілитись у будь-який персонаж. А меч допомагає долати людські вади. Я знаю, що кожен з вас має талант. Ви розумні та творчі. Тож хочу доторкнутись до кожного з вас, щоб ваші здібності та найкращі вміння прокинулись, і ви могли б поділитися ними з іншими.

Вихователь: Дякуємо тобі, люба Муза Мельпомена. Ми із задоволенням зануримося у світ театрального мистецтва.

Муза: Я залишаю книгу із завданнями, яка допоможе вам стати справжніми учасниками чарівного світу Театру. А я вирушаю далі дарувати людям творчість і натхнення. До зустрічі! (*Виходить.*)

Вихователь: Отже, відкриваємо першу сторінку чарівної книги. Що тут написано? (*Театральні слова.*)

- Зараз пройдемо посвяту в шанувальники театрального мистецтва, яка називається «**Театральні слова**»:

Я почну, продовжиш ти,

Кінець речення скажи:

1) ляльковий, оперний, тіньовий, пальчиковий, балетний, драматичний... (театр);

2) театральна вистава відбувається на... (сцені);

3) головні «чарівники» театру... (актори);

4) вираз обличчя актора – це... (міміка);

5) символом театру є... (маска);

6) люди можуть дізнатись про те, які театральні вистави відбудуться найближчим часом з... (афіші);

7) щоб потрапити на виставу потрібно придбати... (квиток);

8) квитки на виставу продаються у... (у касі);

9) перевіряє квитки при вході в театр... (білетер);

10) перерва між частинами театральної вистави називається... (антракт).

- Молодці. А оскільки ви хочете стати справжніми театралом, то за допомогою жестів виконайте наступне завдання. (Вихователь називає театральні терміни, а діти визначають перший звук у слові та показувати його звукове позначення.)

Гра «Азбука жестів» (слова: театр, антракт, міміка, актор, білет, овації, касир, афіша, фойє, маска, освітлювач). Діти показують на голосний звук – кулачок, приголосний твердий – один палець, приголосний м'який – два пальці.

- Посвяту пройшли і перше завдання Мельпомени виконали.

- Відкриваємо книгу далі. Що ми бачимо? (*Таємниці театральних професій.*)

- Ви знаєте, що в театрі працює багато людей різних професій. Тож зараз за допомогою чар Музи Мельпомени поринемо у світ професій театру.

Ви станете працівниками театру і розкажете про себе в грі **«Відгадай, хто я?»**.

На столах лежать картки з написами театральних професій. Вам потрібно обрати одну і розповісти про себе. (Першою розпочинає вихователь, а діти уважно слухають і відгадують, хто це.)

«Я головна в театрі. Разом із художником розробляю декорації до вистав, костюми для акторів. З музикантами та диригентами добираю музику. З освітлювачем обдумую освітлення для сцени. Працюю з кожним із акторів і з усіма разом. Керую ними, як диригент музикантами.»

- Отже, хто це? (Відповіді дітей.)

Той, хто дав відповідь, розповідає про себе. Наприклад: «Я люблю малювати. У мене багато фарб, олівців, паперу. Я можу малювати великі дерева, сонце, хмари. Можу прикрасити костюми. Хто ж я?». (*Художник-декоратор.*)

Після кожного виступу дитина вивішує картку на магнітну дошку, усі інші перевіряють. Гра продовжується.

- Діти, а хто ж є неодмінним учасником вистави? Покажіть, будь ласка. (Діти вдають, ніби на виставі, дивляться в бінокль, співчують.)

- Так, дійсно, без глядача вистава не відбудеться. І з цим завданням Мельпомени ми впоралися. А яке ж наступне?

Чекаємо на виставу.

- Діти, а ви б хотіли подивитись виставу і дізнатись, хто ж буде її героями? (*Так.*)

Для цього Муза театру Мельпомена разом із своєю сестрою Музою науки підготувала для вас декілька розумових завдань. Виконавши кожне з них, ви познайомитесь з одним із героїв вистави. Тож вперед!

- Математика – наука точна і серйозна.

І прожити нам без неї, аж ніяк не можна.

- І для того, щоб дізнатись про першого героя, погляньте на таблицю чисел. (Вихователь вивішує таблицю Г.Домана в межах 100).

- Порахуйте. (Діти рахують від 1 до 20 вперед – назад, десятками.)

- А зараз пограємо в гру **«Яке число заховалося?»**. (Вихователь закриває число, діти називають.)

- Молодці, впорались із завданням. Ось і один із героїв вистави (з'являється картинка із зображенням Лисички). А щоб порадувати Музу Науки, назвіть героя англійською мовою.

- What's this? – It's a fox.

- Щоб зустрітись із наступним героєм, треба розв'язати віршовані задачі. Послухайте їх.

1. Ось готує костюмер

Одяг для акторів:
Сукні дві прасує він,
Та штанів аж троє.
Скільки ж це артистів бравих
Виступатимуть у виставі?

(Діти дають відповідь та обґрунтовують її.)

2. На арену урочисто
Вийшло четверо артистів.
Для дітей пісні співали,
Танцювали, жонглиували
Півні, пудель і сова.
Скільки вийшло півнів.

3. У лісовий театр збирались
Вісім звірів жвавих.
Двоє раптом захворіли
Скільки ж їх зосталось?

(Вихователь вивіщує малюнок із зображенням ведмедя.)

- What's this? – It's a bear.

- Наступні декілька завдань на логіку! (Вихователь виставляє картки з п'ятьма пронумерованими зображеннями.)

Гра «Що зайве?».

- Назвіть номер зайвої картинки та поясніть відповідь.

«Гра в переставляння».

- Нам треба зробити один хід на верхній смужці, щоб стало так як на нижній. Назвіть цей хід, наприклад 1-3.

- Ви впорались із логічними завданнями, тож наступний герой казки з'являється перед вами (Вихователь вивіщує картинку вовка).

- What's this? – It's a wolf.

- Для того щоб дізнатись, хто ж наступний герой казкової вистави – завдання **«Відгадай ребуси»** (на картинках зашифровані слова: костюмер, гример, антракт, маска).

- Діти, погляньте на картинку та відгадайте слова, які заховались? (Називають слова й обґрунтовують відповідь.)

- Ось іще один герой вистави. (Вихователь вивіщує малюнок із зображення зайчика.)

- What's this? – It's a hare.

- А перед тим, як дізнаємось про головного героя, зробимо розминку.

Фізкультхвилинка.

Театралом я вродився, (показують обома руками на себе)

У світ театру занурився (присідають)

Люблю грати, танцювати, (повороти)

Весело пісні співати. (імітують спів)

Можу зажуритися, (виразом обличчя показують сум)

Навіть розсердитися, (відображають гнів)

Можу я зареготати, (голосно сміються, плескаючи по животу)

Також високо стрибати. (стрибки)

У актори я піду,

І себе я там знайду! (крокують).

- Театр – це скарбниця творчості та фантазії. Давним-давно, коли люди ще не вміли говорити, вони розуміли один одного за допомогою мимики й жестів. Навіть без слів можна зрозуміти, що хоче сказати людина. Щоб стати справжнім актором, треба мати розвинену уяву. Тож, зараз спробуємо її розвинути в грі **«Не геометрична фігура, а що?»**. (Дитина обирає геометричну фігуру, знаходить схожість з будь-яким предметом та виконує дію. Інші намагаються здогадатись, що це за предмет. Наприклад, «Не овал, а люстерко».)

- Перед вами з'являється останній і головний герой вистави. (Вихователь вивішує картинку із зображенням Колобка.)

- What's this? – It's a Bun.

- Тож сьогодні ми будемо готуватись до казкової вистави **«The Bun»**.

- Відкриваємо наступну сторінку книги Мельпомени.

У творчій майстерні.

- Діти, до виходу на сцену актори тривалий час серйозно готуються. У творчих майстернях театру теж кипить робота. Спробуймо підготувати виставу. Тож перейдемо до нашої творчої майстерні. Займайте місця.

- У нас з вами утворилось три творчі групи. Як ви вже знаєте, для того, щоб люди дізнались про виставу, потрібно вивішати афішу. На ній вказується назва вистави, час і місце проведення, прізвища акторів.

- Отож творча група за зеленим столом буде виготовляти афішу для вистави «Колобок» – «The Bun». Вам необхідно надрукувати слово «вистава», вклеїти фото акторів, їхні прізвища та імена.

- Творча група за жовтим столом виготовлятиме для акторів квіти з серветок. Для цього вам необхідно відрізати смужку зі сторони згину серветки. Серветку скласти гармошкою, посередині перев'язати смужкою й розправити пелюстки квіточки. Потім приєднати квітку до соломинки, яка буде слугувати стеблом.

- А майстри за синім столом прикрасять декорації-ялинки сніжком. Сніжком вам слугуватиме вата, яка є на ваших столах.

- Вмикайте свою творчу енергію і за роботу!

Самостійна робота.

(Діти працюють в підгрупах, звучить тиха спокійна музика.)

- Переходимо до наступного етапу в підготовці до вистави. Перша підгрупа вивішає афішу, друга – поставить квіти у вазу. І не менш важливою є підготовка сцени до вистави, тож третя підгрупа виставить декорації.

(У цей час актори виходять переодягатися.)

- Діти, а що потрібно придбати, щоб потрапити на виставу? (*Квиток.*)

- А як слід поводитись із квитком? (*Не рвати, не м'яти, зберігати до кінця вистави.*)

- Тож підходимо до каси, щоб придбати квитки на виставу (одна дитина займає місце касира). Щоб не витратити час, хтось один може придбати квитки на всіх.

- Порахуйте скільки вас. (Діти рахують ланцюжком.)

- Марійко, тож, будь-ласка, купи квитки в касі.

Між касиром та покупцем відбувається діалог:

- Доброго дня!

- Доброго дня! Скільки коштує квиток на виставу «Колобок»?

- Десять гривень.
- Продайте нам, будь ласка, 12 квитків на цю виставу на найближчий сеанс. Ось гроші, візьміть.
- Тримайте ваші квитки.
- Дякую.
- Будь-ласка.

- Номера місць на ваших квитках незвичайні. Тож будьте уважні, займаючи місця в залі. (Діти отримують квитки, де номери місць – цифри за системою Цок (ейдетика). У ролі білетера виступає вихователь, діти пред'являють йому квиток і називають номер свого місця, білетер відриває частину квитка з написом «контроль» і запрошує пройти на своє місце).

Лунає перший дзвінок.

- Ось пролунав перший дзвінок. Ми відкриваємо наступну сторінку чарівної книги Мельпомени. Будь ласка, прочитайте, що тут написано.

Правила поведінки в театрі.

- Поки не почалась вистава, повторимо правила поведінки в театрі. А допоможуть нам у цьому картинки-схеми. Існують театральні символи, які нагадують нам про те, що можна робити в театрі, а чого – ні.

(Вихователь показує схематичні картинки – діти називають правила.)

Лунає другий дзвоник.

- Пам'ятайте, що бути глядачем – це теж мистецтво, театр вимагає вихованості. Тож зараз перевіримо, як ви засвоїли правила поведінки в театрі і чи готові бути чемними глядачами в грі «Так чи ні?».

Знаю я і знаєш ти в театрі як себе вести.

В театр довго я збиралась! (І я теж)

Я гарно і святково вбралась! (І я теж)

В театрі я усіх штовхала,

Щоб першою пройти до залу! (А я – ні)

В театрі голосно кричу! (А я – ні)

Ногами дуже тупочу! (А я – ні)

В театрі всі їдять котлети, (А я – ні)

Також читають всі газети. (А я – ні)

Аплодисменти не шкодую, (І я теж).

Артистам квіти я дарую (І я теж)

- Як бачимо, усі ви знаєте правила поведінки в театрі.

- І я із задоволенням відкриваю останню сторінку книги Мельпомени.

Казкова вистава «Колобок» – «The Bun».

Лунає третій дзвінок.

- Тож, давайте зустрінемо акторів аплодисментами.

Інценізація казки.

Storyteller: Once upon a time there lived a Little Round Bun. He has a grandmother and a grandfather. He loves them, but one day he runs away.

The Bun: I'm a Round Bun. I'm yellow, big and sweet.

Storyteller: Then he meets a Hare.

The Bun: Hello! Who are you?

Hare: Hello! I'm a Hare. And who are you?

The Bun: I'm a Round Bun. I'm yellow, big and sweet.

Hare: Good! I want to eat you.

The Bun: Oh, please, don't eat me! I can dance for you.

Hare: Please, dance!

(Грає музика, Колобок танцює.)

Storyteller: And the hare runs away. Then the Bun meets a wolf.

Wolf: Hello! I'm a Wolf. I'm grey and hungry. And who are you?

The Bun: I'm a Round Bun. I'm yellow, big and sweet.

Wolf: I want to eat you!

The Bun: Oh, please, don't eat me! I can dance for you.

Wolf: Please, dance!

(Грає музика, Колобок танцює.)

Storyteller: And the Wolf goes away. The Bun meets a Bear.

The Bun: Hello! Who are you?

Bear: Hello! I'm a Bear. I'm brown and very strong. And who are you?

The Bun: I'm a Round Bun. I'm yellow, big and sweet.

Bear: Good! I want to eat you!

The Bun: Oh, please, don't eat me! I can dance for you.

Bear: Please, dance!

(Грає музика, Колобок танцює.)

Storyteller: The Bear goes away and the Bun meets a Fox.

The Bun: Hello! Who are you?

Fox: Hello! I'm a Fox. I have a long tail. Who are you?

The Bun: I'm a Round Bun. I'm yellow, big and sweet.

Fox: Oh, very good! I want to eat you!

The Bun: Oh, please, don't eat me! Let's dance together!

Fox: O.K.

(Колобок танцює разом з Лисичкою.)

Fox: Oh, what a good dance! I can't eat you! Let's sing with my friends.

Storyteller: And the animals start singing together.

Виконання пісеньки «Clap, clap».

(Актори кланяються, глядачі аплодують та дарують їм квіти.)

- Зараз ми маємо змогу побути поруч із акторами (сідають на стільчики).

Прочитаємо останню сторінку в книзі «Таємниці театру».

Вихователь: Які Ваші враження від театру?

- Чи сподобалась вистава?

- Якою була гра акторів?

- Хто головний герой казки?

- Який герой найбільше сподобався? Чому?

- Дякую за щирі інтерв'ю та глибокі думки.

- А наша чарівна книга дочитана, і ми дуже вдячні Музі Мельпомені за те, що вона дала нам змогу поринути у світ Театру. Тож наша подорож скінчилася, і я хочу, щоб ви виразом обличчя показали, чи сподобалася вам ця зустріч з театром. Ми зробимо фото на пам'ять, яке відобразить ваш настрій та приємні відчуття від сьогоднішньої подорожі.

- Дякуємо вам за роботу, старанність та творчу енергію.

**Діагностика музичного розвитку та музичних здібностей дітей старшого дошкільного віку
за програмою «Впевнений старт»**

№ з\п	ПІБ дитини	Слухання						Співи				Музично-ритмічні рухи				Гра на дитячих музичних інструментах					
		Розрізнення за видами та жанрами, рівень музичної пам'яті	Визначення характеру, темпу й динаміки музики	Розрізнення висоти звуку	Визначення структури музичного твору	Вміння скласти про почуті мелодії казки, оповідання	Загальний показник	Чистота інтонацій, вокальні навички, упізнавання знайомих пісень за мелодією	Визначення напрямку руху мелодії	Спів в ансамблі	Пісенна творчість (вокальна імпровізація, звуконаслідування)	Загальний показник	Почуття ритму	Виконання основних видів рухів	Виконання танцювальних рухів	Творчість у рухах і пластиці	Загальний показник	Розрізнення на слух за тембром звучання, назва інструмента	Володіння прийомами гри, відтворення ритмів	Гра в ансамблі	Загальний показник
1																					
2																					
3																					

**Діагностика рівня розвитку творчих здібностей в образотворчій діяльності
у старших дошкільників за програмою «Впевнений старт»**

№ з/п	ПІБ дитини	Сприймання			Художньо-освітня діяльність			Виконавство			Творчість			Середній показник								
		Визначення рівня розвитку естетичного сприйняття навколишнього, вміння «слухати музику природи»	Рівень емоційного сприйняття мистецьких творів і ставлення до зображеного	Рівень емоційного сприйняття різнопланових конструкцій	Визначення рівня обізнаності з різними видами та жанрами образотворчого мистецтва, художниками, скульпторами	Визначення рівня обізнаності з творами декоративно-прикладного мистецтва	Визначення рівня знань про лінію, колір, форму, композицію, пропозиції та матеріали	Визначення рівня володіння нетрадиційними техніками зображувальної діяльності	Визначення рівня сформованості загальних і спеціальних умінь з малювання	Рівень сформованості умінь і навичок з аплікаційної діяльності	Визначення рівня сформованості загальних і спеціальних умінь з ліплення	Визначення рівня сформованості умінь і навичок з конструювання	Визначення рівня розвитку уяви, уміння створювати образ, фантазувати		Визначення рівня розвитку фантазії, творчості, уміння складати план роботи, добирати необхідні матеріали та інструменти, продумувати спосіб виконання, визначати техніку виконання	Рівень розвитку художніх здібностей	Визначення рівня розвитку конструктивних здібностей	Визначення рівня розвитку оригінальності, творчості під час ліплення				
1.		Вправа «Запашний букет»	«У картинній галереї» I варіант	«Що сподобалось?»	«У картинній галереї» II варіант	«Визнач жанр мистецтва»	«Яка іграшка?»	«Кольорові асоціації»	«Осінь (весняна) колекція одягу»	«Чарівні квіти» (малювання, аплікація, ліплення)	Вправа «Що я вмю малювати»	Ігрова вправа «Гарна галіявина»	Ігрова вправа «Хоровод зайців»	«Дерево у вересні (травні)» або «Сімейка грибів» «Осіній килим»	Заняття «Будуємо міст»	Вправа «Поміркуй і домалюй»	Вправа «Домалюй картину»	Вправа «Колаж»	Гра «Настрій у кольорі» I в. Гра «Настрій у кольорі» II в.	«Я - майбутній конструктор»	«Чарівна скульптура»	

**ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ЗАХОДІВ ЩОДО
ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ
У ПРОЦЕСІ ЇХ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

	Заходи
<p style="text-align: center;">I. Інформаційне забезпечення</p> <p>Мета: інформувати педагогів про перебіг експерименту, опрацювання літератури, виявлення творчого потенціалу колективу</p>	<p>1. Анкетування, тестування педагогів: - анкета «Художньо-естетичний розвиток дошкільника»; - анкета «Чи притаманна Вам креативність?»; - анкета «Рівень Вашого творчого потенціалу»; - тест «Визначення творчих нахилів педагогів»; - анкета «Використання інноваційних технологій у роботі з дошкільниками».</p> <p>2. Придбання та опрацювання літератури з проблеми формування творчих здібностей у старших дошкільників.</p> <p>3. Складання каталогу науково-педагогічної й методичної літератури з визначеної проблеми.</p> <p>4. Організація виставок і оглядів методичної літератури з проблеми формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності.</p> <p>5. Оформлення інформаційно-методичного стенду: «Формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності» (методичні рекомендації).</p>
<p style="text-align: center;">II. Методичне забезпечення</p> <p>Мета: стимулювання і підвищення педагогічної майстерності та творчості вихователя, спрямованість роботи методичної служби на розвиток творчого потенціалу педагогів</p>	<p>Організація роботи з педкадрами:</p> <p>1. Організувати проведення консультацій з визначеної теми для різних категорій педпрацівників.</p> <p>Перелік тем консультацій для вихователів: - Творчі можливості дитини, як їх виявити; - «Співак російської природи» І.Левітан; - Значення театрального мистецтва й театралізованої діяльності для дітей дошкільного віку; - Використання театру і театралізованої діяльності в практиці роботи ДНЗ; - Як розвинути емоційне ставлення до театру в дітей старшого дошкільного віку; - Як сформулювати загальні уявлення про діяльність акторів у старших дошкільників; - Організація театралізованої діяльності в старших групах ДНЗ; - Місце і роль мовленнєвої творчості в межах художньо-мовленнєвої діяльності старших дошкільників; - Розвиток словесної творчості; - Види театралізованої діяльності; - Конструювання з паперу як вид дитячої творчості; - Розвиток режисерської гри; - Розвиток творчих здібностей засобами писанкарства; - Використання картин у педагогічній роботі; - Всебічний розвиток дошкільників засобами музично-театралізованої діяльності; - Розвиток творчих здібностей дітей засобами музики –</p>

	<p>консультації для музичних керівників;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проведення діагностики музичних здібностей у старших дошкільників; - Музично-дидактичні ігри та їх значення в розвитку музичних здібностей дошкільників; - Розвиток музичного сприймання дошкільників як засіб формування творчої особистості; - Розвиток творчості дитини засобами музичної діяльності; - Розвиток музичних здібностей засобами українського фольклору. <p>Консультації для практичного психолога:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Психологічний супровід обдарованої дитини старшого дошкільного віку. <p>2. Проведення теоретичних семінарів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Феномен дитячої творчості (брейк-кава); - Формування особистості дитини дошкільного віку в процесі ознайомлення з живописом. <p>3. Проведення семінарів-практикумів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Чарівний світ мистецтва; - -Арт-терапія. Лялькотерапія як різновидність арт-терапії та шлях до пізнання себе; - Театр у дитсадку; - Організація театралізованої діяльності з дітьми старшого дошкільного віку. <p>4. Проведення колективних переглядів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Руками творяться дива (художня праця); - Творчість без обмежень (нестандартні підходи до творчого розвитку дітей); - Вітаю тебе, театр!; - Комплексні заняття з природи та зображувальної діяльності. <p>5. Проведення методичних об'єднань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пізнаємо світ мистецтва; - Музичний калейдоскоп; - Тасмниці театру; - Від творчого педагога до творчої дитини; - Симпозіум дошкільних наук. <p>6. Проведення майстер-класів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нетрадиційні техніки малювання; - Об'ємні картини весняної днини; - Фантазії з тіста; - Нетрадиційні техніки аплікації. <p>7. Проведення педагогічних рад:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Формування творчої особистості дитини; - Дискусія «Чи потрібен дитині театр?»; - Результативність проведення експериментальної роботи. <p>8. Проведення активних та інтерактивних форм методичної роботи для розвитку творчих здібностей педагогів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ділова гра «Презентація творчих майстерень»; - психолого-педагогічний тренінг «Формування творчої особистості педагога»; - театралізований тренінг «Формуємо техніку, технологію та культуру акторського мовлення».
--	---

<p>III. Система моніторингу</p>	<p>Створення єдиної системи моніторингу формування творчих здібностей для всіх учасників педагогічного процесу (адміністрації, педагогів, батьків і дітей).</p> <p><i>Психологічний:</i> визначення рівня формування творчих здібностей у старших дошкільників.</p> <p><i>Педагогічний:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення ефективності педагогічного процесу, що сприяє формуванню творчих здібностей; - моніторинг розвитку музичних здібностей у старших дошкільників; - моніторинг розвитку творчих здібностей під час театралізованої діяльності в старших дошкільників; - моніторинг розвитку творчих здібностей під час образотворчої діяльності в старших дошкільників.
<p>IV. Навчально-виховна робота з дітьми</p> <p>Мета: розвиток творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності шляхом цілеспрямованої роботи з використанням елементів інноваційних технологій, різноманітних форм і методів роботи, створення технології</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення гурткової роботи: <ul style="list-style-type: none"> - «Веселі нотки» (вокальний); - «Веселі черевички» (хореографічний); - «Олівець-маловець» (нетрадиційні техніки малювання); - «Народний оркестр» (гра на музичних інструментах); - «Сувенір» (художня праця). 1. Проведення музичних занять з використанням музико- й кольоротерапії, ейдетики, міні-занять на ноутбуках для ознайомлення з музичними інструментами. 2. Організація екскурсій до міського краєзнавчого музею та в міський театр. 3. Розробка й апробація системи занять для ознайомлення старших дошкільників з картинами живопису з використанням елементів методики ТРВЗ та нетрадиційних технік малювання. 4. Розробка й апробація системи занять для ознайомлення старших дошкільників з театром і театральною діяльністю. 5. Розробка системи занять з ліплення з солоного тіста (використання елементів казкотерапії). 6. Організація тематичних виставок, конкурсів дитячого малюнку, поробок. 7. Проведення музичних свят і розваг. 8. Проведення Тижнів мистецтв. 9. Участь у щорічному фестивалі мистецтв «Сузір'я талантів». 10. Участь у міському фестивалі дитячої творчості «Першоцвіт».
<p>V. Контроль і аналіз результатів педагогічної діяльності</p> <p>Мета: виявлення й корекція стану та результатів роботи з формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Тематичний контроль: <ul style="list-style-type: none"> - стан роботи в ДНЗ з розвитку музичних здібностей старших дошкільників; - особливості організації театралізованої діяльності в старших групах; - стан роботи з розвитку творчих здібностей старших дошкільників у процесі образотворчої діяльності. 2. Оперативний контроль: <ul style="list-style-type: none"> - ефективність прийомів щодо формування творчих здібностей на заняттях з образотворчого мистецтва у старших дошкільників; - рівень сформованості в дітей інтересу до зображувальної діяльності;

	<ul style="list-style-type: none"> - рівень засвоєння програмового матеріалу розділу «Гра на дитячих музичних інструментах»; - рівень засвоєння програмового матеріалу розділу «Музично-ритмічні рухи»; - рівень сформованості креативності як базової якості особистості дошкільника; - організація й проведення гурткової роботи як форми розвитку творчих здібностей і виявлення обдарованих дітей.
<p>VI. Взаємодія з сім'єю</p> <p>Мета: ознайомлення батьків з напрямами педагогічного пошуку для узгодження дій ДНЗ і сім'ї з питань формування творчих здібностей старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведення загальних батьківських зборів, конференцій: <ul style="list-style-type: none"> - Сьогодні – дошкільник, а завтра – школяр; - Таланти дитини – родзинки української родини (конференція). 2. Проведення групових батьківських зборів: <ul style="list-style-type: none"> - Разом до Країни знань (ток-шоу); - Модель випускника-дошкільника (психолого-педагогічний практикум); - Театралізована діяльність старших дошкільників. 3. Організація роботи Клубів за інтересами: <ul style="list-style-type: none"> - Клуб любителів театру; - Клуб любителів авторської пісні. 4. Організація спільних виставок малюнків, виробів, створених батьками разом з дітьми. 5. Систематичне оновлення інформації в куточках для батьків. 6. Групові виставки дитячих робіт для батьків. 7. Поради батькам на сайті ДНЗ. 8. Проведення консультацій для батьків: <ul style="list-style-type: none"> - Як організувати художню працю вдома; - Роль родини в музичному розвитку дитини; - Розвиток творчості дитини в процесі малювання; - Ліпимо разом з дітьми.
<p>VII. Взаємодія зі школою</p> <p>Мета: розвиток педагогічного співробітництва зі школою з метою формування творчих здібностей у старших дошкільників, перспективність і наступність у роботі</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація екскурсій з дітьми старшої групи до школи: <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення з приміщенням, класом; - ознайомлення зі школою мистецтв при гімназії. 2. Організація концертів учнями школи мистецтв для дітей старших груп. 3. Залучення учнів до виготовлення іграшок-саморобок. 4. Запрошення адміністрації, учителів гімназії на ранки й свята в старші групи. 5. Організація спільних круглих столів, педрад. 6. Створення на сайті ДНЗ сторінки «На допомогу батькам майбутніх школярів», на якій висвітлювати питання формування творчих здібностей у старших дошкільників.
<p>VIII. Взаємодія з ВНЗ, державними освітніми установами тощо</p> <p>Мета: пропаганда й поширення досвіду роботи педколективу з формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського»: <ul style="list-style-type: none"> - проведення семінарів на базі ДНЗ; - виступ вихователя-методиста на обласних конференціях; - створення буклету. 2. УОМС: <ul style="list-style-type: none"> - проведення міських методичних об'єднань, семінарів для завідувачів, методистів, музичних керівників, вихователів старших груп; - виступи на міських конференціях, колегіях, засіданнях науково-методичної ради;

художньо-естетичної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - участь у професійних конкурсах. 3. ЦДЮТ: <ul style="list-style-type: none"> - участь дітей старших груп у міських гуртках; - виступи старших дошкільників на міських заходах.
<p style="text-align: center;">ІХ. Фінансове й матеріально-технічне забезпечення</p> <p>Мета: створення, розвиток і ефективного використання матеріальних ресурсів ДНЗ для реалізації програми</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поновлення предметно-ігрового середовища (театральні, художньо-естетичні осередки) для розвитку творчих здібностей старших дошкільників. 2. Створення галереї репродукцій художників світу. 3. Капітальний ремонт кабінету психолога, придбання нових меблів, посібників. 4. Забезпечення комп'ютерною технікою (ноутбуки, комп'ютери, мультимедійний центр).

Олександрійська міська рада
Управління освіти, молоді та спорту
Дошкільний навчальний заклад № 25

НАКАЗ

від 23 червня 2011 року

№ 99

Про проведення на базі дошкільного
навчального закладу науково-педагогічного
експерименту регіонального рівня

На виконання наказу управління освіти і науки Кіровоградської обласної державної адміністрації від 01.06.2011 року № 255 «Про проведення науково-педагогічного експерименту регіонального рівня», відповідно до п. 2.9 Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 114, на підставі заяви управління освіти, молоді та спорту Олександрійської міської ради на проведення експерименту регіонального рівня та висновків експертної комісії (акт від 25.05.2011 р. № 410), відповідно до наказу управління освіти, молоді та спорту Олександрійської міської ради від 20.06.2011 року № 586 «Про проведення науково-педагогічного експерименту регіонального рівня»

НАКАЗУЮ:

1. Провести на базі дошкільного закладу науково-педагогічний експеримент регіонального рівня з проблеми «Формування творчих здібностей у старших дошкільників у процесі їх художньо-естетичної діяльності» з 15 червня 2011 року по 31 травня 2016 року.

2. Призначити відповідальним за проведення експерименту завідувача Салівоник Н.М.

3. Завідувачу вносити передбачені програмою дослідно-експериментальної роботи зміни до своєї діяльності на початку навчального року.

4. Вихователю-методисту Олійник Н.Є.:

4.1. Здійснювати дослідно-експериментальну роботу згідно з наказом.

4.2. Щороку до 15 червня подавати управлінню освіти, молоді та спорту Олександрійської міської ради, управлінню освіти і науки Кіровоградської обласної державної адміністрації в установленому порядку звіт про проведення відповідного етапу експерименту.

5. Контроль за ходом дослідно-експериментальної роботи, за виконанням програми залишаю за собою.

Завідувач ДНЗ

Н.Салівоник

Рекомендована література:

1. Березіна О.М. «Грайлик». Програма з організації театралізованої діяльності в дошкільному навчальному закладі / О.М. Березіна, О.З. Гніровська, Т.А. Линник. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 56 с.
2. Теплов Б.М. Способности и одаренность // Учёные записки Гос. НИИ психологии, т. 2. – М., 1941. – С. 3-56.
3. Шульга Л.М. Барвиста радість (Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях із малювання) / Л.М. Шульга. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2007. – 280 с.

Н.П. Гагаріна, Н.Є. Олійник

**ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ
У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ
ЇХ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Навчально-методичний посібник

Підписано до друку 21.11.2016 р.
Формат 64x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк – принтер. Тираж 100 прим.
Зам. № 249

КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна, 39/63,
Кропивницький, 25006

Віддруковано в лабораторії інформаційно-методичного забезпечення освітнього
процесу КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна,
39/63, Кропивницький, 25006